

Peter Paulsen.

Peter Paulsen ved gravstedet for en af sine gode venner helt tilbage fra rekruttiden.¹

Peter Paulsen blev født i Skodborgskov d. 17. december og blev døbt i Skodborg kirke d. 20 december 1873.

more og mere udfyldt. om d. 1873

Veit	Veit	P	P
17.	20.	Peter Paulsen, søn af forældrene	
Lauritz Hansen Paulsen og hustru Anne			
Kjertine f. Nørsgaard fra Skodborg: Ald: 25 A.			
Sød. Mathias J. Paulsen : Skovby			
Henrik Nørsgaard : Arnitland			
Eleonora Arøe : Skovby.			

¹ Fotoet stammer fra titelbladet i bogen om hans krigserindringer "Til kamp, til kamp -" fra 1923.

Peter Paulsen (1873-1948)

Oplysninger sendt til Museum Sønderjylland – Sønderborg Slot af Keld Mortensen.

Han blev viet i Skodborg kirke d. 12. maj 1900 med Anne Marie Dahl fra Oksenvad:

Mai 17. i Skodborg	Ungkarl Peter Paulsen i Rødding født fra sin 17. Aug. 1873 irref. fra Sam. Palm. den 14 April 1887.	17. i Oksenvad født fra sin 29. Marts 1872, gift fra 5. januar 1873 i Oksenvad conf. i Skodborg den 3 April 1887.	17. Mai 1900.
--------------------------	---	---	---------------------

Han købte en ejendom i Brændstrup, Rødding sogn, og her fik han og konen inden krigens udbrud 3 sønner:
Laurids Ingemann, født d. 21/2 1904 og døbt i Rødding:

Februar 25. i Brændstrup	Februar 21.	Laurids Ingemann	Købmand Peter Paulsen i. off. Anna Marie geb. Dall i Brændstrup.	Carl Dall Carl Eduard Dall Børn i Østskov thuse Kirstine Paulsen geb. Nørgaard. Catherine M. Paulsen børn i Skodborg.
--------------------------------	----------------	---------------------	---	---

Carl, født d. 24/4 1906, døbt i Rødding:

April 26. i Brændstrup	April 24.	Carl Andreas	Jens Peter Paulsen i. off. Anne Marie geb. Dall i Brændstrup.	Nikolaj L. Dall, Jens Catherine Paulsen, Mølby Laurids P. V. Paulsen Christine Dall, Brændstrup.	Løffelt, Løng 4 Juni 1906.
------------------------------	--------------	-----------------	---	---	-------------------------------------

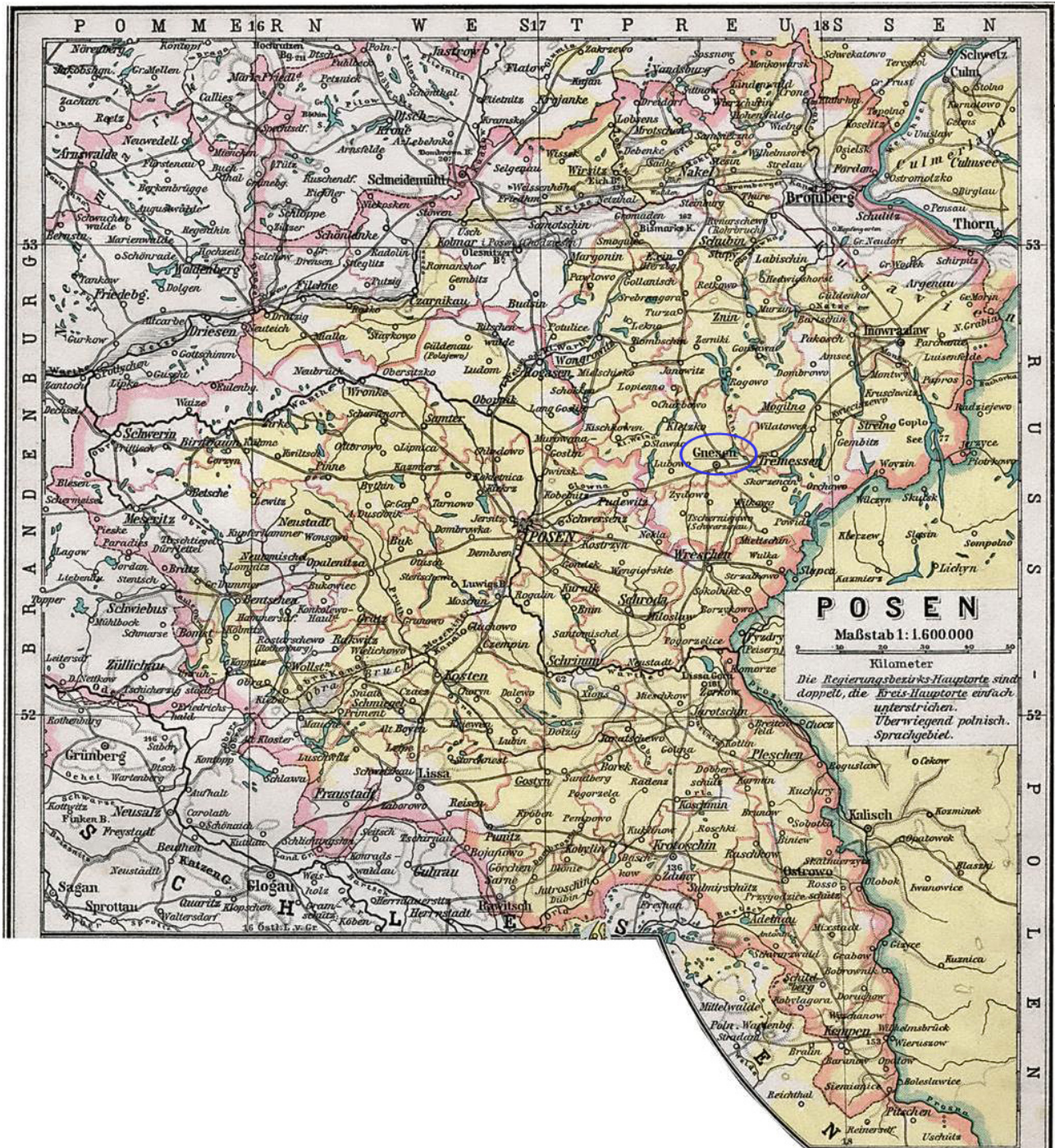
Hans Peter, født d. 24/4 1908, døbt i Rødding:

April 24. i Brændstrup	April 24. Brændstrup	Hans Peter	Jens Peter Paulsen i. off. Anna Marie geb. Dall, Brændstrup.	Mads Seest Scholtenholts Karen Paulsen Catherine Dall, Østskov Løffe Dall, "	Sivofall. 31. Mai 1908
------------------------------	----------------------------	------------	---	--	------------------------------

Peter Paulsen (1873-1948)

Oplysninger sendt til Museum Sønderjylland – Sønderborg Slot af Keld Mortensen.

Peter Paulsen blev d. 16/11 1916 indkaldt til krigstjeneste. Efter krigen skrev han en bog om sine oplevelser under krigen, og fra den stammer de følgende oplysninger om hans liv under krigen. Han skulle møde i Haderslev, og der fra gik det d. 17/11 videre med tog over Flensburg til Gnesen, hvortil man ankom d. 18/11. På nedenstående samtidige kort ses Gnesen, øst-nordøst for Posen. Området tilhører i dag Polen. Posen hedder nu Poznan, og Gnesen hedder Gniezno:

Hele rekruttiden tilbragte han ved Infanteriregiment 49, 2. kompagni. Mod slutningen af rekruttiden fik han i januar 1917 orlov og kunne tage hjem og besøge familien i Brændstrup. Efter orloven blev han sammen med de øvrige rekrutter sendt på kursus i nærkamp teknik i Bromberg (nu Bydgoszcz), inden de d. 24/2 1917 blev sendt afsted til Vestfronten.

Peter Paulsen (1873-1948)

Oplysninger sendt til Museum Sønderjylland – Sønderborg Slot af Keld Mortensen.

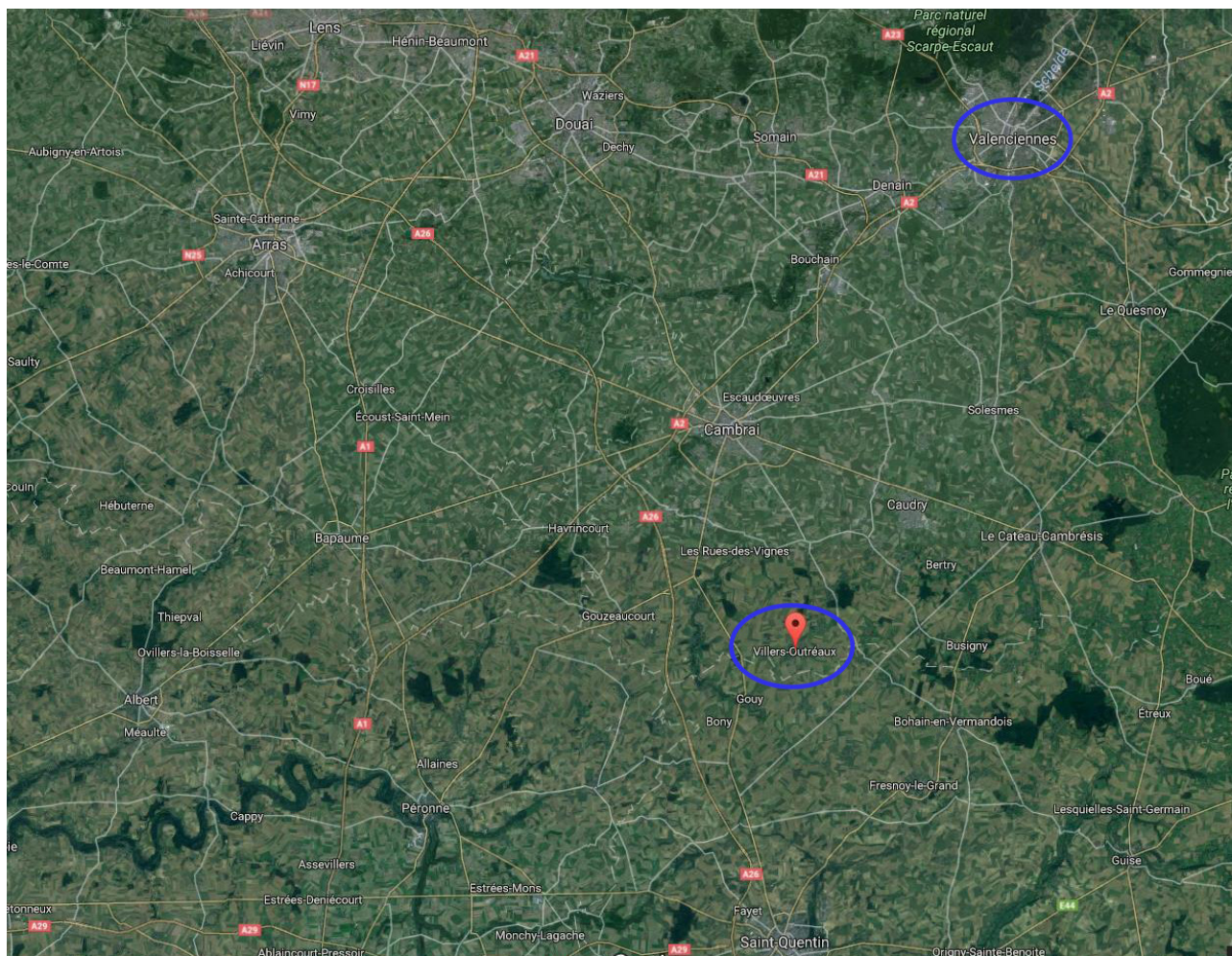
Om sine oplevelser under tilbagetrækningen skriver han:

Men Tilbagetoget blev ikke ved til Berlin, som vi havde haabet. Langfredag Morgen gik vi ind i den stærke *Siegfried- og Hindenburgstilling*, og den kunde Englænderne ikke jage os ud af denne Gang. Men allerede Paaskedag maatte vi atter ud af Stillingen. Vi blev sat i March først til Villers-Outréaux, hvor vi blev afluset, og det trængte vi rigtignok i allerhøjeste Grad til. Derefter havde vi en 3 Dages March, kom til Købstaden Valenciennes, laa dèr nogle Dage og blev saa ført ned for at blive indsat i det store Foraarsslag ved Arras, som allerede var i fuld Gang. Vi kom ned til en lille By, som hed Lécuse. Alene de faa Dage havde været nok til paany at fylde os med Utøj, og vor daglige Beskæftigelse var altid, naar vi havde lidt Fritid, at sidde med Skjorten over Hovedet og knække Lus.

Oversigt over nogle af de steder, Peter Paulsen opholdt sig i Frankrig i vinteren 1916/1917 – på et nutidigt kort.

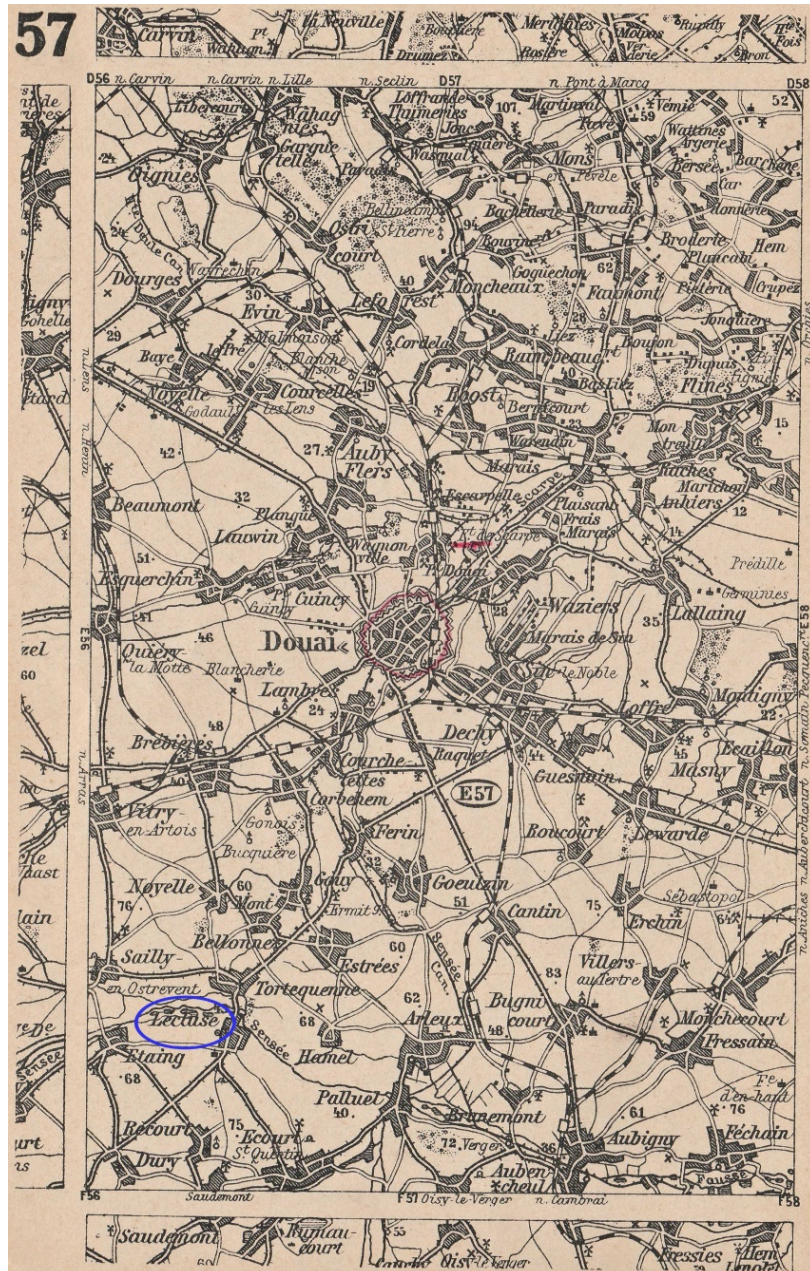
Peter Paulsen (1873-1948)
Oplysninger sendt til Museum Sønderjylland – Sønderborg Slot af Keld Mortensen.

Nutidigt oversigtskort over regionen, hvor kampene foregik.

Peter Paulsen (1873-1948)

Oplysninger sendt til Museum Sønderjylland – Sønderborg Slot af Keld Mortensen.

Lecluse på et samtidigt kort.

Endelig var de tre Dage forbi. Af de 42 Mand var kun de 18 tilbage, 24 døde og saarede. Vi blev paany samlet i Grusgraven og skulde nu ind i første Stilling; men vi skulde have nyt Udfyldningsmandskab, for det var jo tyndet slem ud i Rækkerne.

Her oplevede han for første gang at blive "verschüttet" – d.v.s. at blive begravet under sammenstyrtede jordmasser i skyttegraven efter et granatnedslag; men på mirakuløs vis undgik han at komme alvorligt til skade.

For første gang under sit ophold ved fronten blev han nu nødt til at skyde:

Under Gasangrebet kom min Kaptejn hen til mig og lagde Haanden paa min Skulder, idet han sagde: „Hør, Gamle, i Nat skal du skyde.“ Det gav et Gys i mig. Jeg tænkte: Hvor véd han, at du ikke skyder? Han sagde ogsaa: „Naar vi holder en jævn Ild vedlige, slipper vi muligvis for Englændernes Stormangreb, men tier vi, tror de, at vi er helt eller halvt døde af Gassen, og saa vil de storme bagefter.“

Peter Paulsens egen kommentar til den besked: ”Jeg fyrede tappert ind i Jordvolden uden for vor Skyttegrav, saa mit gevær knaldede lige så lystigt som de andres. Det er næsten den eneste Gang, jeg har haft mit Gevær ladt i de 28 slag, jeg har været med i, og derfor gaar jeg ogsaa med en dejlig Tryghedsfølelse i mit Hjerte, at jeg hverken har gjort Englænderne eller Franskmandene Fortræd, og det har meget større Værd for mig, end jeg den Gang tænkte paa.”

De første dage af maj 1917:

Dis- Efter fire Døgn i første Linie ved Arras kom vi tilbage *ciplinen* til Lécluse og haabede, at vi skulde slippe for at komme ud *slappes.* mere; men vi blev skuffet. Da vi havde været tilbage i to Timer, blev vi alarmeret paany. Vi havde hverken faaet vaadt eller tørt og kom slentrende hen paa Alarmpladsen. Kort efter marcherede vi op ad Lécluses Gader, trætte, forvaagede, sultne og modløse; vi lignede alt andet end prøjsiske Paradesoldater, nærmest nogle store, levende Lerklumper. Vi holdt hverken Geled eller Fodslag og kunde godt mærke, ogsaa paa vore Officerer, at de var meget ængstelige. Englænderne havde stormet og brudt Linien, og nu skulde vi ud og hjælpe at storme, for at drive dem tilbage til deres gamle Stillinger.

”Verschüttet” igen:

Den ene Telefonist og den ene Løbepost havde lagt sig til Hvile inde i den lille Hule. Den anden Telefonist sad ved Telefonapparatet, mens jeg sad paa mit Tornyster. Pludselig siger Telefonisten: „Skal vi ikke hænge et Telt for Aabningen, det ser saa uhyggeligt ud derude.“ „Jo, det synes jeg ogsaa.“ Vi havde lige set en Kanon stejle baglæns ud af Stilling, og vi havde set, hvordan en Granat kom og borede sig ned i Jorden ved Siden af et stort Træ, og da den eksploderede, sprang Træet op som en Trolde af en Æske og faldt ind paa Marken.

Vi havde da mange saarede og døde udenfor, uden at vi var i Stand til at hjælpe dem, saa det var uhyggeligt nok. Telefonisten rejste sig og stod just og var i Færd med at hænge en Teltdug for Aabningen, da der kom en Granat, fo'r ned gennem Dækningen lige over Hovedgærdet af de to, som havde lagt sig til Hvile, borede sig ned i Jorden, men eksploderede ikke. Jeg følte det, som om en pustede mig i Nakken med saa voldsom Kraft, at jeg gik næsegrus ned foran mit Tornyster. Bjælker, Jord og Jernplader kom ovenpaa mig, og jeg sad som i en Rottefælde, men mærkede iøvrigt slet ingenting, før de kom og gravede mig ud.

I overskrifter forløb den følgende tid således:

Pause ved Trois Villages.

25 km march i regn og torden til Villers-Outréaux.

Lige da han havde fået afslag på orlov og igen skulle til at marchere til fronten, fik han meddelelse om, at han alligevel fik lov til at tage hjem på orlov! Det var en lang rejse med tog fra Caudry via Cambrai, Köln og Hamburg, inden han nåede hjem dagen før Kristi Himmelfarts Dag 1917.

Peter Paulsen (1873-1948)

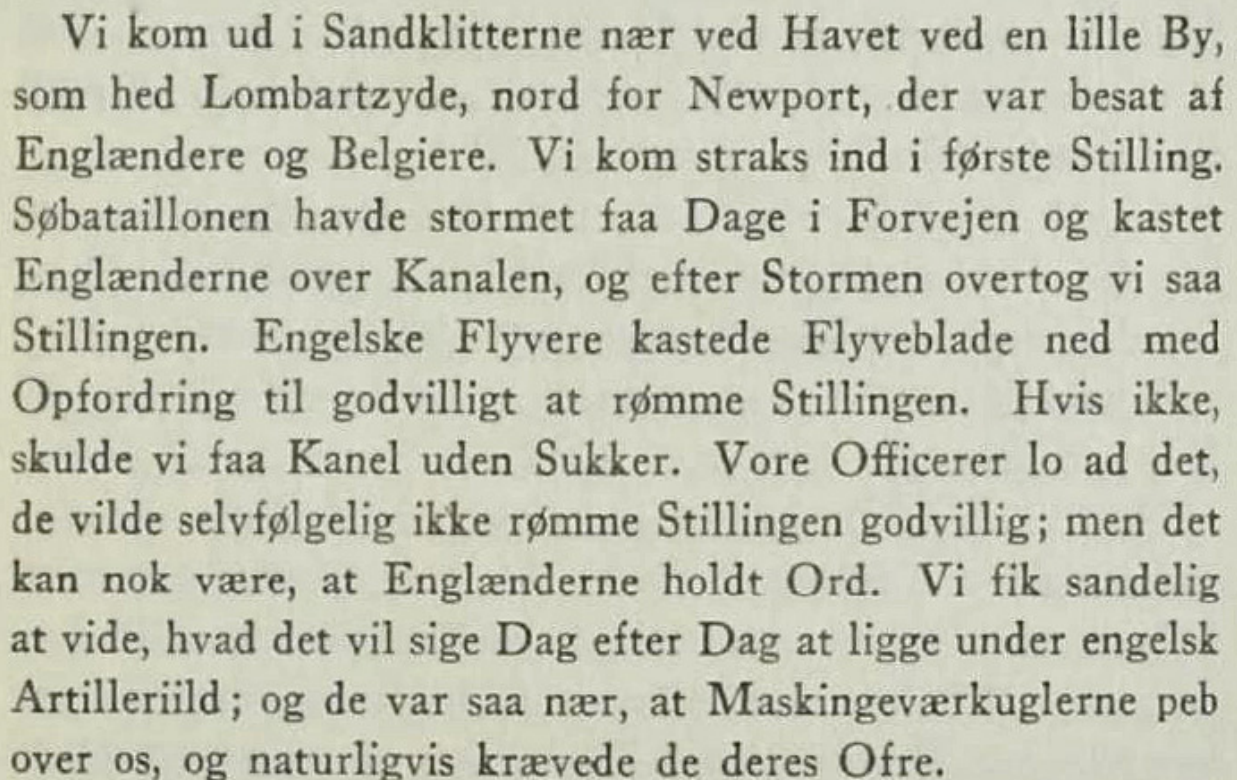
Oplysninger sendt til Museum Sønderjylland – Sønderborg Slot af Keld Mortensen.

Da han kom tilbage til sin enhed igen, opdagede han, at de andre soldater ikke altid var gode kammerater: hans gevær, som han havde været meget omhyggelig med at vedligeholde, var blevet ombyttet med et gammelt rustent (som der lå mange af, spredt i hele området), og hans nye snørestøvler var blevet stjålet.

Regimentet skulle efter et par ugers forløb fra Frankrig til Flandern. Først marcherede de i 3 dage. Derefter kørte de med tog til Brügge, og til sidst en hård dagsmarch til Moere.

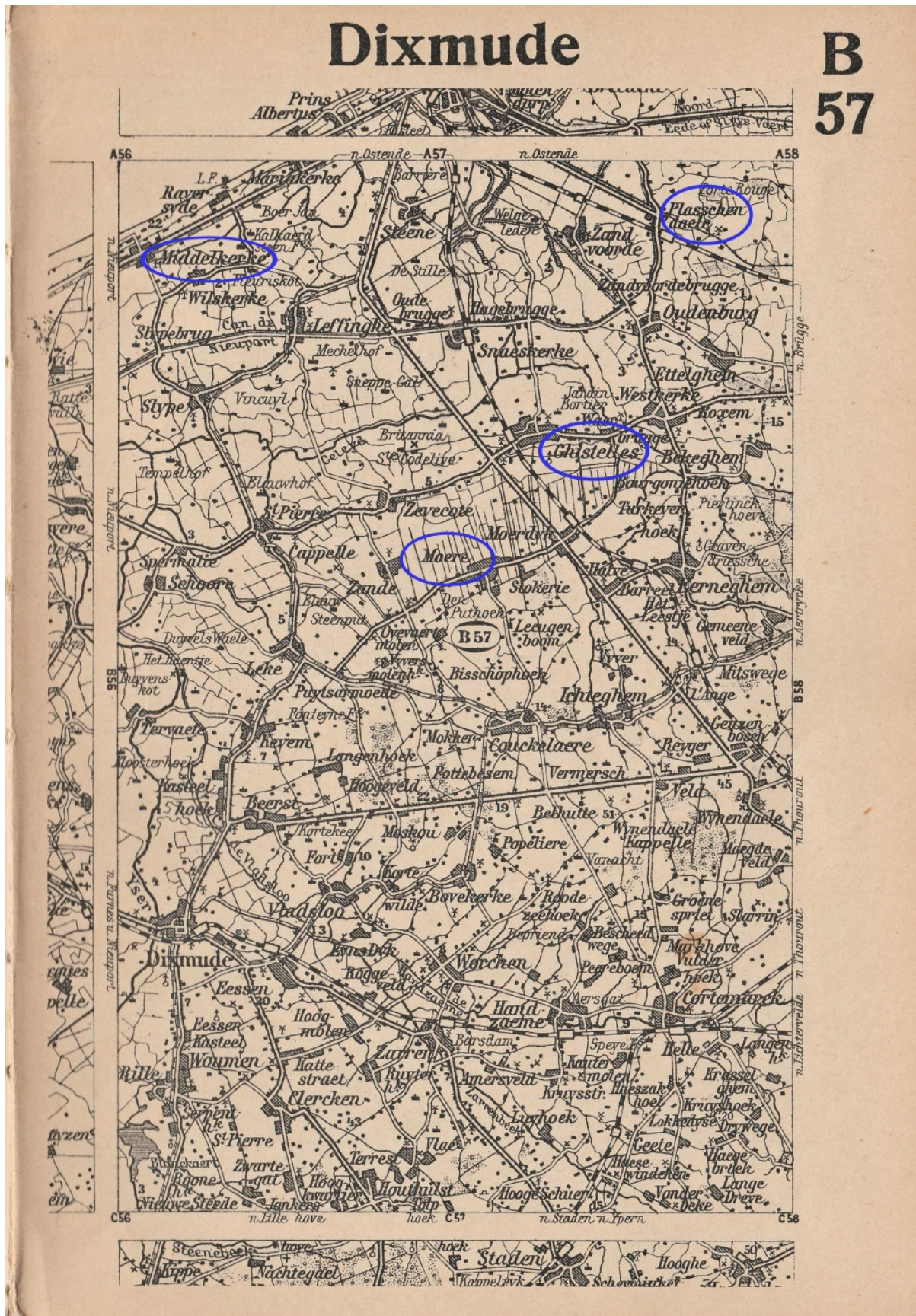
6 uger senere fortsatte de til Ghistelles, der lå ca.3 km væk.

Til sidst kørte de med lastbiler til Middelkerke ved Den Engelske Kanal. Her kom de frem til et heftigt engelsk artilleribombardement, og 40 mand dræbt/såret, da de steg af bilerne.

Vi kom ud i Sandklitterne nær ved Havet ved en lille By, som hed Lombartzide, nord for Newport, der var besat af Englændere og Belgiere. Vi kom straks ind i første Stilling. Søbataillonen havde stormet faa Dage i Forvejen og kastet Englænderne over Kanalen, og efter Stormen overtog vi saa Stillingen. Engelske Flyvere kastede Flyveblade ned med Opfordring til godvilligt at rømme Stillingen. Hvis ikke, skulde vi faa Kanel uden Sukker. Vore Officerer lo ad det, de vilde selvfølgelig ikke rømme Stillingen godvillig; men det kan nok være, at Englænderne holdt Ord. Vi fik sandelig at vide, hvad det vil sige Dag efter Dag at ligge under engelsk Artilleriild; og de var saa nær, at Maskingeværkuglerne peb over os, og naturligvis krævede de deres Ofre.

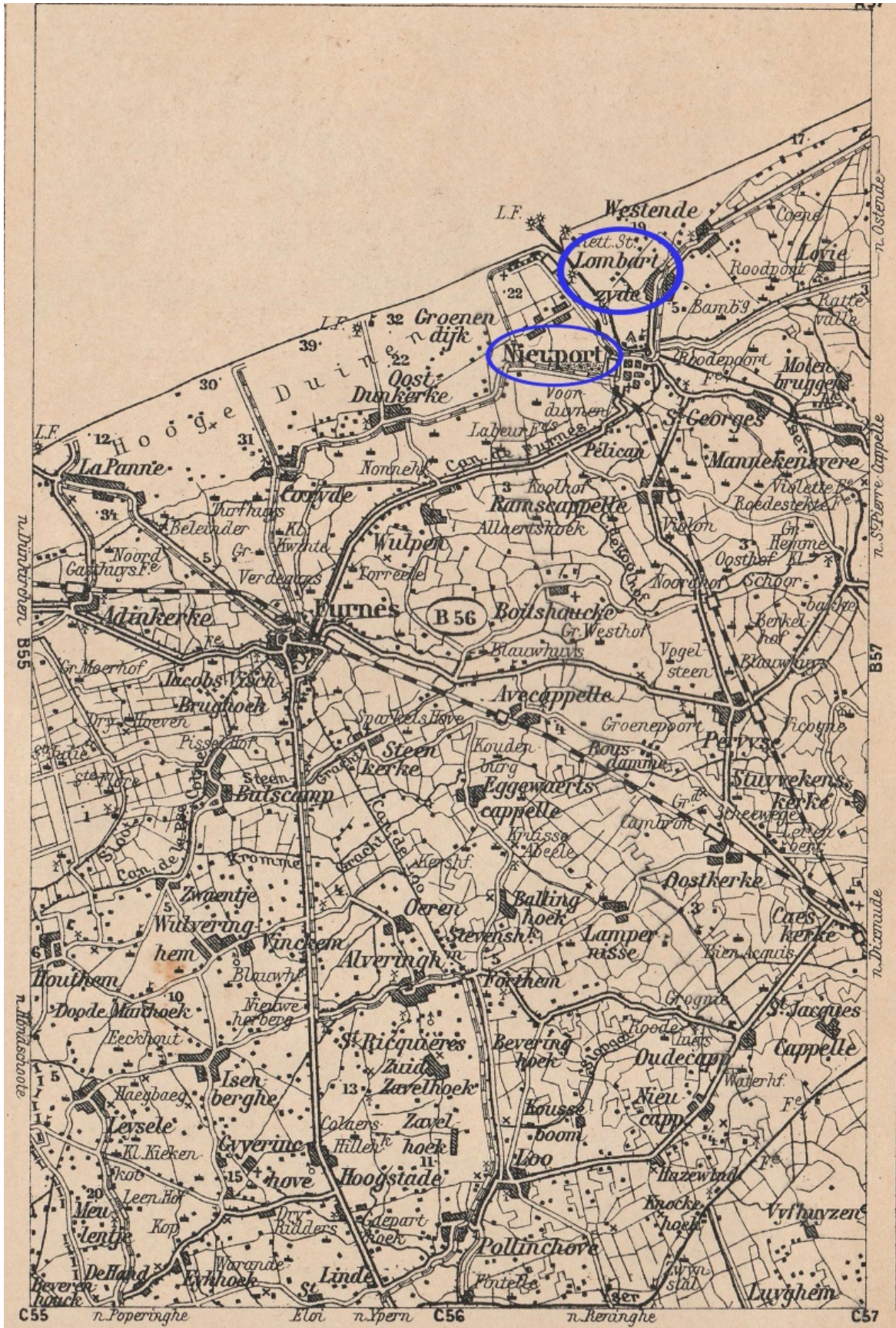
På de to følgende samtidige kort kan man se, hvor Peter Paulsen opholdt sig i de dage:

Øverst, uden for dette kortudsnit, Oostende.

Peter Paulsen (1873-1948)

Oplysninger sendt til Museum Sønderjylland – Sønderborg Slot af Keld Mortensen.

Som det fremgår af Peter Paulsens nedenstående beretning, gik det hårdt til under kampene ved kanalen:

Den første Nat laa jeg paa venstre Fløj og havde som særlig Opgave at holde Øje med en stor Jernbro, som ikke var skudt sammen endnu. Desuden skulde jeg holde Øje med, at ikke de sorte Tropper skulde svømme over Kanalen og overrumple os. Da de tre Timer var forbi, søgte vi til-

68

bage til vore Huler. Afløsningen kom; men da vi kom hjem, var vi kun to; det var de to mellemste, der manglede. Vi tænkte da, at de var gaaet vild og vilde komme i Nattens Løb, men de kom ikke. I Morgendæmringen gik vi ud for at søge efter dem; de laa begge to paa den bestemte Plads, de havde faaet anvist, med et Knivstik i Hjertet. De sorte havde været der alligevel, endskønt vi intet havde mærket. Vi formodede, de svømmede over Kanalen med en Kniv i Munden, sneg sig ind paa Modstanderen som Slinger, greb ham med venstre Haand i Struben og med højre Haand stødte ham Kniven i Hjertet.

I 4 Døgn var vi derude i forreste Stilling, saa kom vi tilbage og laa nu i tredie Stilling. Dèr havde vi det nogenlunde godt; men en Aften fik vi Ordre til, at vi skulde forud for at rydde Skyttegrave op, da Englænderne næsten havde jævnet dem med Jorden.

Under kampene her oplevede han for første gang et Gasangreb.

Det var en rædsom Morgenstund. I Løbet af to Timer havde vi mistet 200 Mand i vor Bataillon.

Peter Paulsen (1873-1948)

Oplysninger sendt til Museum Sønderjylland – Sønderborg Slot af Keld Mortensen.

Under kampene her blev han ramt af granatsplint, mens han sad i en jordhule; men igen var heldet med ham: bortset fra at luften blev slået ud af ham, slap han uskadt.

Derefter kom de tilbage til Brügge for at få lidt hvile og komme til hægterne igen. Her fik han nu en tjans som kusk på marketenderivogn. Det var noget bedre end at være ved fronten; men som landmand pinte det ham, at han ikke kunne få foder nok til hestene.

Her fra gik turen til Oostende. Her blev han privat indkvarteret i 6 uger hos ung kvinde, hendes barn og svigerfar. Han kom på en god fod med dem, fordi han forsynede dem med mad fra marketenderiet, og som tak fik han lov til at spise sammen med dem.

Da den kusk, han havde afløst ved madvognen, kom tilbage fra orlov, blev han medhjælper på en patronvogn, der om natten skulle køre ammunition ud til fronten og have døde med tilbage. Det var en noget farligere tjans på grund af de vedvarende artilleri- og gasangreb; men også disse prøvelser slap han uskadt igennem.

I efteråret 1917 fik han orlov, da den ammunitionsbatterist, han havde afløst, kom tilbage fra orlov.

Efter orloven kom han igen ud i forreste linje ved Nieuport. – På et tidspunkt sad han sammen med ca. 20 mand isoleret på grund af heftigt artilleribombardement i en hule uden mad og drikke i 4 døgn. Da de til sidst var ved at blive vanvittige af tørst, drak de den sidste nat snavset vand fra et granathul, selv om de vidste, at der var stor risiko for, at vandet kunne være forgiftet af gas, døde rotter og lig. Efterfølgende blev de da også syge med tegn på gasforgiftning. De måtte derfor indlægges på lazaret til behandling. Da han kom hjem efter endt lazaretbehandling, måtte han igen konstatere, at under disse forhold kunne man ikke regne med en civiliseret opførsel: mens han var indlagt havde nogle soldater besluttet sig for at desertere, og de havde så til deres ”rejse” stjålet hans mad hjemme fra, samt hans ekstra undertøj og skjorte.

Derefter blev kompagniet trukket tilbage til hvil i Middelkerke.

Til erstatning for nogle af de soldater, Peter Paulsens gruppe havde mistet i de seneste kampe fik man 4 nye soldater – og de blev alle 4 dræbt den første morgen af en granat, da de sad og skrællede kartofler.

Derefter gik det med tog til Roulers, som på flamsk hedder Roselare.

Det var øsende Regnvejr, en meget kold og tæt Regn, og vi blev alarmeret tre Gange den Dag. Første Gang marcherede vi 3 Kilometer ud, anden Gang 6 Kilometer og tredje Gang 7 Kilometer; men hver Gang kom vi alligevel tilbage uden at have været med i Slaget. Gang efter Gang løb vore Støvler fulde af Vand, og der var ikke en tør Trævl paa vor Krop; saa trak vi Støvlerne af og hældte Vandet af dem, stak Benene i de samme Støvler igen og tørrede Tøjet paa

89

Kroppen. Det var ikke behageligt. Underligt nok var der ingen, der blev syge.

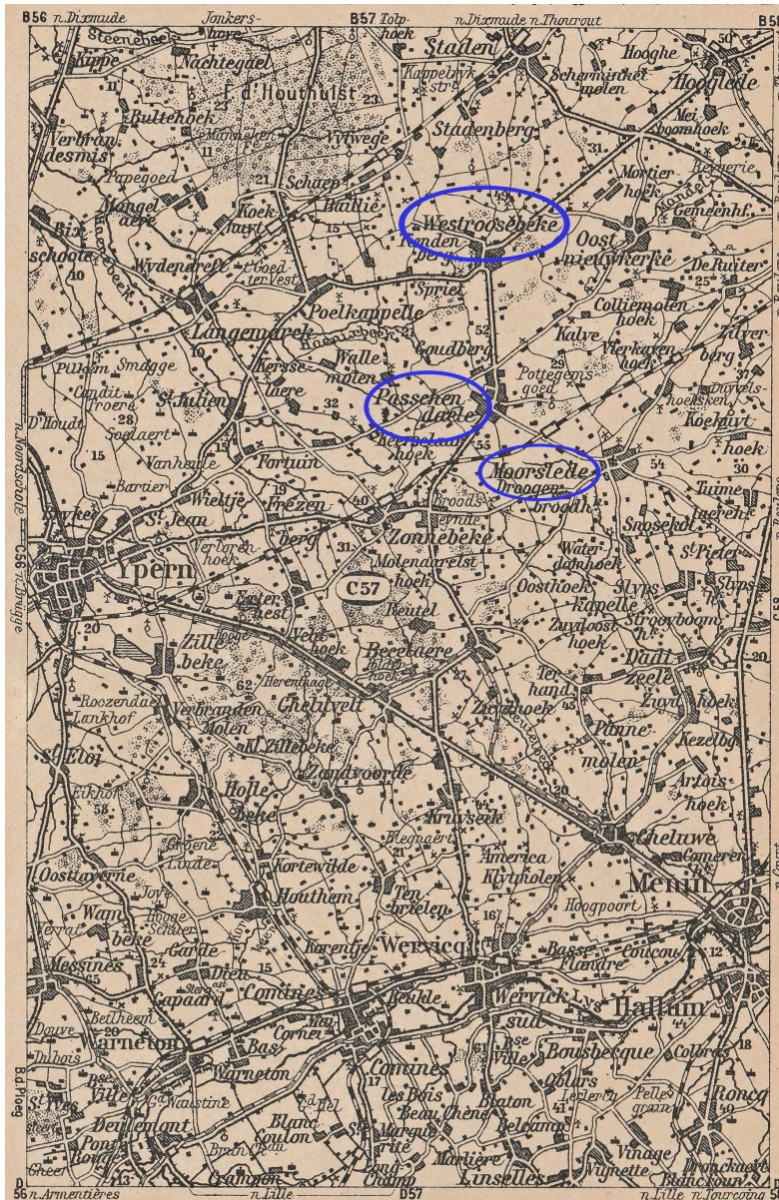
Vi fik saa Ro til at sove den Nat. Næste Morgen blev vi atter kommanderet ud, kom ud gennem en By, som hedder Moorslede, endnu et Stykke længere frem til højre til Byen Vest Roosebeke. Dèr laa vi til næste Dag i Stalden paa en Bondegaard, hvor Civilbefolkningen var borte.

Næste Morgen blev Kompagniet alarmeret, men lige før Afmarchen fik jeg Ordre til at blive tilbage og passe paa Tøjet. Den Morgen kom Kompagniet med i en mindre Fægtning, hvor de mistede 10 Mand.

Dagen efter blev vi ført ind i en Skov, hvor der var nogle store Barakker. Der var opstillet nogle Batterier 21 cm's Kanoner. Dèr havde vort 9. Kompagni ikke saa smaa Tab; en Granat gik nemlig ned i Barakken til dem. Hvor mange døde og saarede der var, véd jeg ikke, men iblandt de faldne

Peter Paulsen (1873-1948)

Oplysninger sendt til Museum Sønderjylland – Sønderborg Slot af Keld Mortensen.

Vi blev efter et Par Dages Forløb ført ud til noget, som Ved blev kaldt Hedehusene. Dør havde vel før ligget Huse, nu »Hede- var der tre Høje, som lignede vore Kæmpehøje her i Landet. husene«. Vi blev fordelt i de tre Høje, som var Huler. Jeg kom ind i en Hule, hvor vi var 40 Mand, og hvor der var Vand til midt paa Benene. Nogle Træblokke var slæbt derind, og ovenpaa dem var der anbragt enkelte Brædder; men vi sad med Benene i Vandet. Uafbrudt hamrede Granaterne paa Højens Top og Sider, og det var en ejendommelig klirrende Lyd, der naaede ned til os, hver Gang en Granat eksplode- rede.

Peter Paulsen (1873-1948)

Oplysninger sendt til Museum Sønderjylland – Sønderborg Slot af Keld Mortensen.

Luften var kvalm dernede hos os. Det var umuligt for en Mand at komme uden for, det var den visse Død. Granaterne haglede ustandselig ned uden for, og da ingen af os nogensinde kunde komme ud, blev Luften jo længere des daarligere.

Den anden Dag ved Middagstid vilde Meyer prøve at komme hen i Aabningen for at trække lidt frisk Luft. Der gik en Siksakgang ind i Hulen; men Meyer vovede sig for langt frem, en Granat kom og eksploderede lige uden for Udgangen, og et Stykke saa stort som en lille Haandflade ramte ham paa Siden af Hovedet og rev den ene Halvdel af Hovedet bort. Han styrtede selvfølgelig død om. En ung Hustru var blevet Enke, to smaa Børn faderløse.

Efter 8 dage i ro blev Peter Paulsen i byen, mens kompagniet igen skulle til fronten ved Passchendaele. Han arbejdede for bykommandanturen i 6 dage med at samle alt muligt brugbart, der kunne sendes tilbage til Tyskland, hvor der var stor mangel på alt muligt.

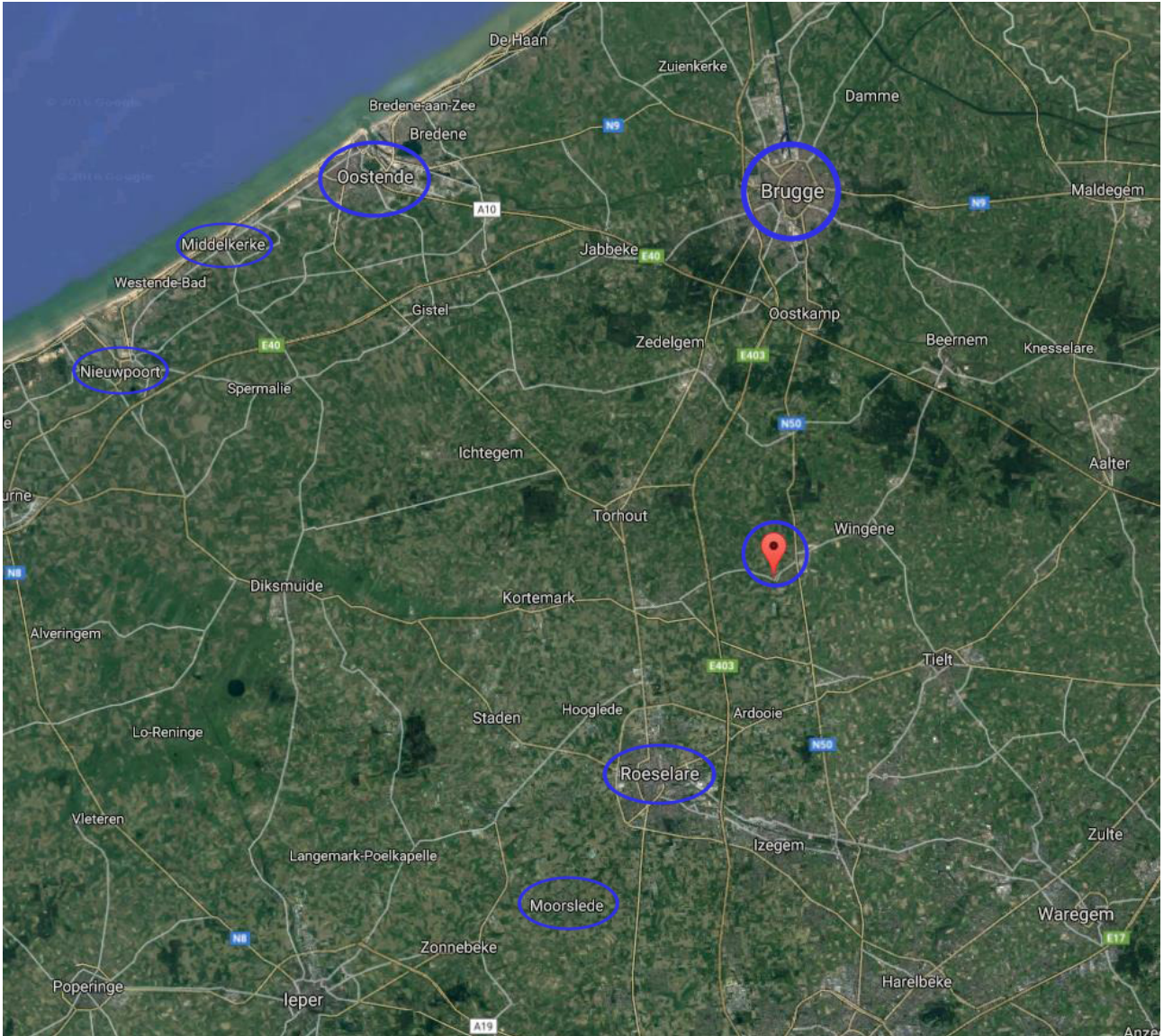
Da kompagniet næste gang blev sendt ud, fik han tjans som ”vaskekone” i Swevezeele.

Dette foto er fra hans erindringer ”Til kamp, til kamp –”. Det er ham, der står til venstre.

Peter Paulsen (1873-1948)

Oplysninger sendt til Museum Sønderjylland – Sønderborg Slot af Keld Mortensen.

Nutidigt oversigtskort med markering af nogle af de steder i Flandern, hvor Peter Paulsen opholdt sig. Swevezele ved den røde ”dråbe”.

Julen 1917 blev holdt i Zwevezele:

Vi havde haabet at blive i vort Standkvarter Nytaar over, men i Stedet for kom der Ordre midt i Julenattens Fred, at vi skulde gøre os marchberedte, samles paa Jernbanestationen i Swevezele og tage med Toget til Roulers. Vi skulde atter ud i Stilling ved Passchendaele.

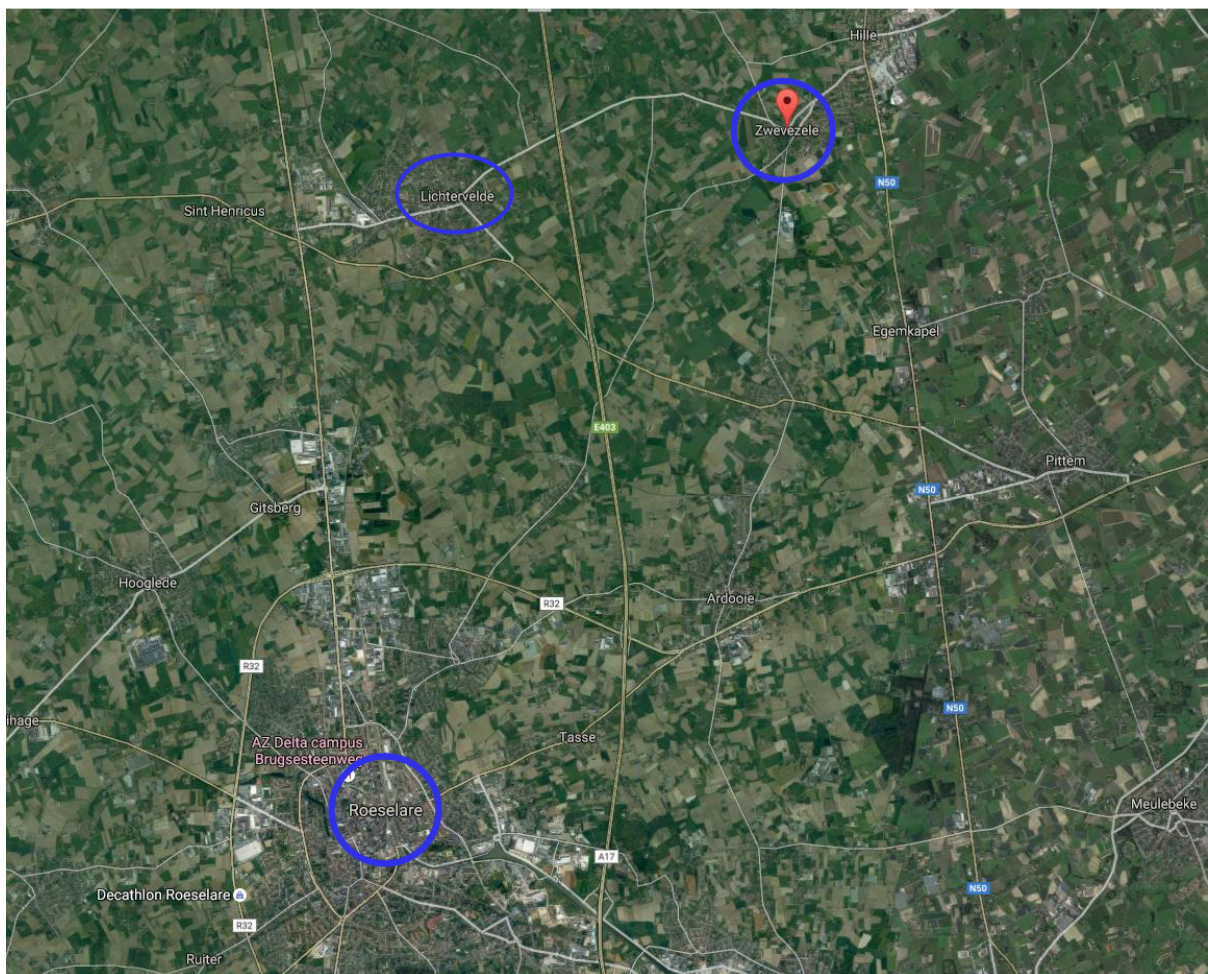
Peter Paulsen (1873-1948)

Oplysninger sendt til Museum Sønderjylland – Sønderborg Slot af Keld Mortensen.

Vi maatte straks af Sted, saasnart vi kom ud af Toget, ud til de førmtalte Barakker i Skoven, derfra op gennem Byen West Roosebeke og ud i det forfærdelige Pløre og de opæltede Marker til Stillingen ved Passchendaele.

Vi laa derude ved Passchendaele fuldstændig indfiltret i hinanden. Ingen vidste, i hvilket Granathul der laa Englændere, og i hvilket der laa Tyskere. Mange Kammerater druknede i disse fæle, store Huller, der for en Del var fulde af Mudder og Vand.

Bagefter kom kompagniet i hvil i Roulers/Roeselare, hvor han modvilligt fik tjansen som fangevogter. Det var ham meget imod at låse folk inde. Det lykkedes ham at slippe ud af den tjans og blev i stedet derefter arbejdsmand på proviantlageret i Lichtervelde. Det var ganske vist et godt stykke bag fronten; men alligevel var det et farligt sted at opholde sig, da det hyppigt blev udsat for flybombeangreb.

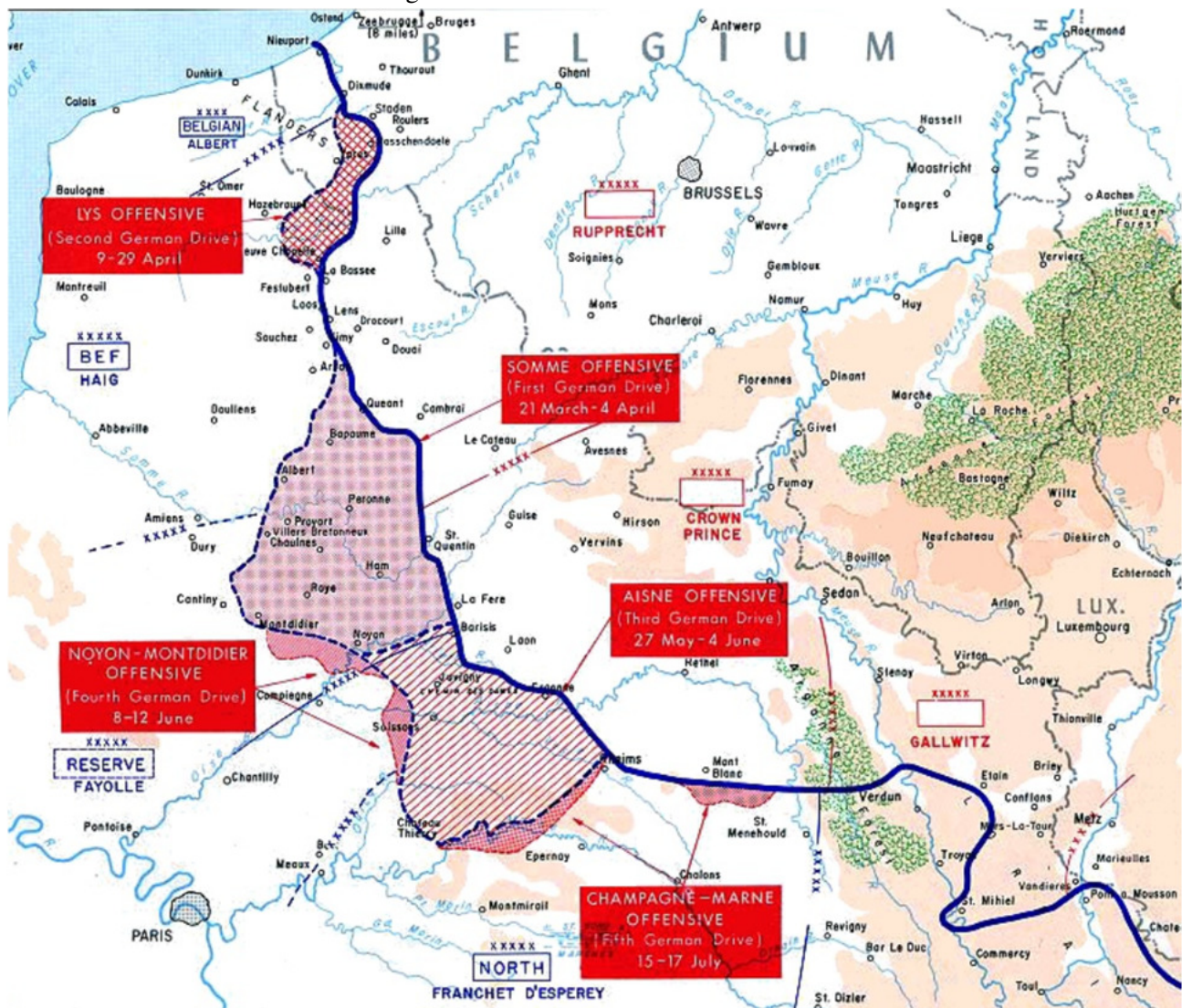
Roulers/Roselare, Zwevezele og Lichtervelde på et nutidigt kort.

Peter Paulsen (1873-1948)

Oplysninger sendt til Museum Sønderjylland – Sønderborg Slot af Keld Mortensen.

Februar 1918 blev regimentet sendt tilbage til Frankrig for at deltage i den store forårsoffensiv, som brød løs 21. marts. Kompagniet kom til Somme, hvor det udgjorde en del af bagtroppen i offensiven.

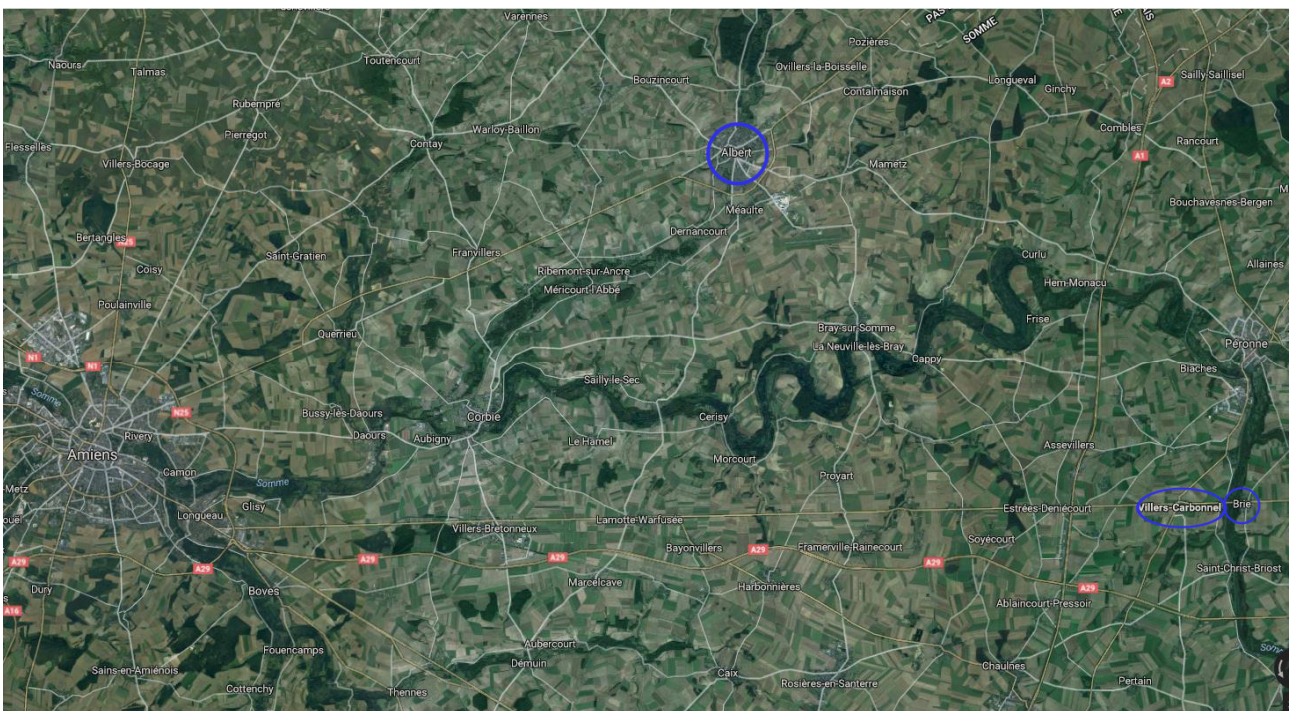
Kort over Forårsoffensivens udvikling:

Englænderne blev drevet tilbage Dag for Dag. Vi kom langt ind i Frankrig, i Egne, hvor der ikke havde været Krig før. Da vi var kommet et godt Stykke forbi Peronne, stod der derfor endnu Vejvisere.

Først maatte dog Tommy tilbage. Efter mange, lange og trange Dage og haarde Kampe kom vi ud og slog Lejr ved en By, som hed Villers Carbonnel. Vor Stilling var et Par Kilometer derfra, og vi var der nogle Dage og havde nogle strenge Kampe ved en By, som hed Brie, men saa trak Kampen længere bort. Kun Flyverne havde vi stadig Besøg af. Der var nemlig et stort Ammunitionslager, som var særlig eftertragtet, og vi havde desværre ikke saa faa faldne og saarede.

Maalet var, at vi skulde tage Amiens; men den sidste By blev Albert. Ved Albert blev der af vor Bataillon taget 400 Englændere, som med den kom tilbage til Villers Carbonnel, hvor vi var sammen et Par Dage. Englænderne havde jo slet ingen Fødevarer, og vi havde kun lidt.

Efter at vi havde været med i Offensiven helt fra den 21. Marts til Pinselørdag, kom vi atter tilbage, saa langt, at vi næppe kunde høre Kanonerne mere.

I foråret 1918 fik han igen orlov:

Atter mod Hjemmet for fjerde og sidste Gang! I Vojens fik jeg telegraferet hjem, og jeg fik Lejlighed til at besøge min Bror i Skrydstrup, hvor saa min gode Ven og Nabo hentede mig, for denne Gang skulde vi have alt med hjem fra Fronten, Tornyster, Staalhjem og Gasmasker, og jeg havde ogsaa forskellige andre Ting, f. Eks. en engelsk Staalhjem. Desuden var det lykkedes mig for dyre Penge at købe baade lidt Kaffe og Sukker, saa det var en hel Herlighed, da jeg kom hjem. Det var lige midt i Høhøsten, vi ankom, alt var smilende og skønt, men tunge Uvejrsskyer hang over os. En kær Bror og en kær Svoger var allerede faldet for længe siden; nu var ogsaa vor kære Plejesøn faldet. Vi havde to. Krigen var der ingen Ende at se paa. Snart kunde Dagen komme, da min ældste Søn skulde melde sig

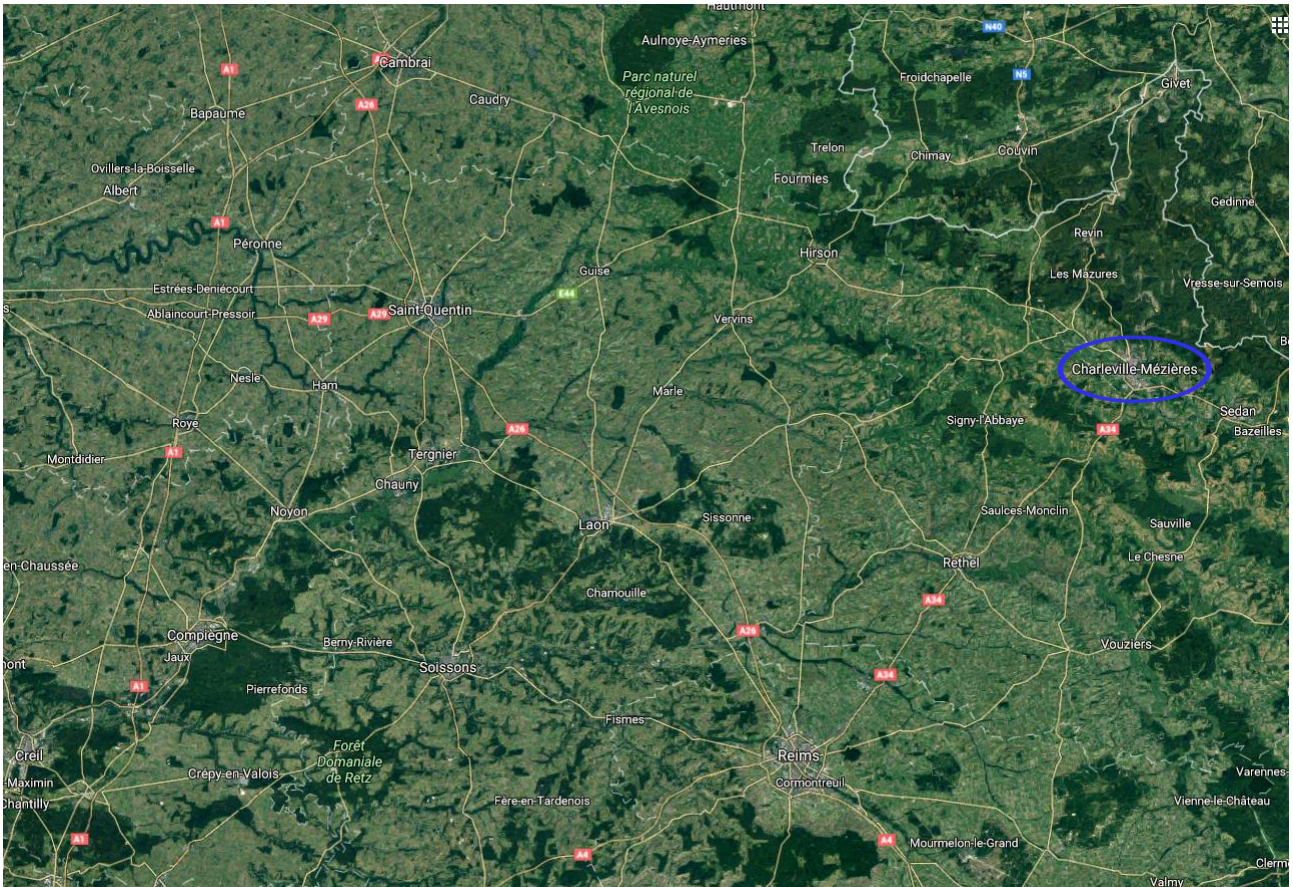
Peter Paulsen (1873-1948)

Oplysninger sendt til Museum Sønderjylland – Sønderborg Slot af Keld Mortensen.

Atter ud. Min Nabo var samtidig hjemme paa Orlov. Vi gav os gode Stunder, tog én eller to Dage mere, end vi egentlig maatte, rejste saa sammen og fulgtes ad til Bryssel. Da jeg havde en Anelse om, at mit Regiment var flyttet, søgte jeg Oplysning i Brüssel og blev beordret til Charleville, hvor Regimentet var blevet tildelt Kronprinsens Armé.

Jeg rejste til Charleville, men gik i flere Dage, før jeg fandt mit Kompagni og særlig Proviantafdelingen. Saa var jeg omsider i de gamle Folder igen.

Der findes flere byer med navnet Charleville. Det drejer sig formodentlig om denne:

Den sidste Offensiv. Nu forberedtes den sidste Offensiv, idet der den 14. Juni paa Franskmændenes Nationalfestdag skulde prøves endnu et kraftigt Fremstød. Store Troppemasser var samlede bagved Fronten. Ammunition og Levnedsmidler var blevet uddelt, og ved Midnatstid en stille, lun Sommernat stod vi alle kampberedt, klar til at rykke frem, Stormkolonnerne var forude. Vi, som ellers ikke plejede at deltage i Kamp, fik udleveret skarpe Patroner. De, der ikke havde Gevær, fik et

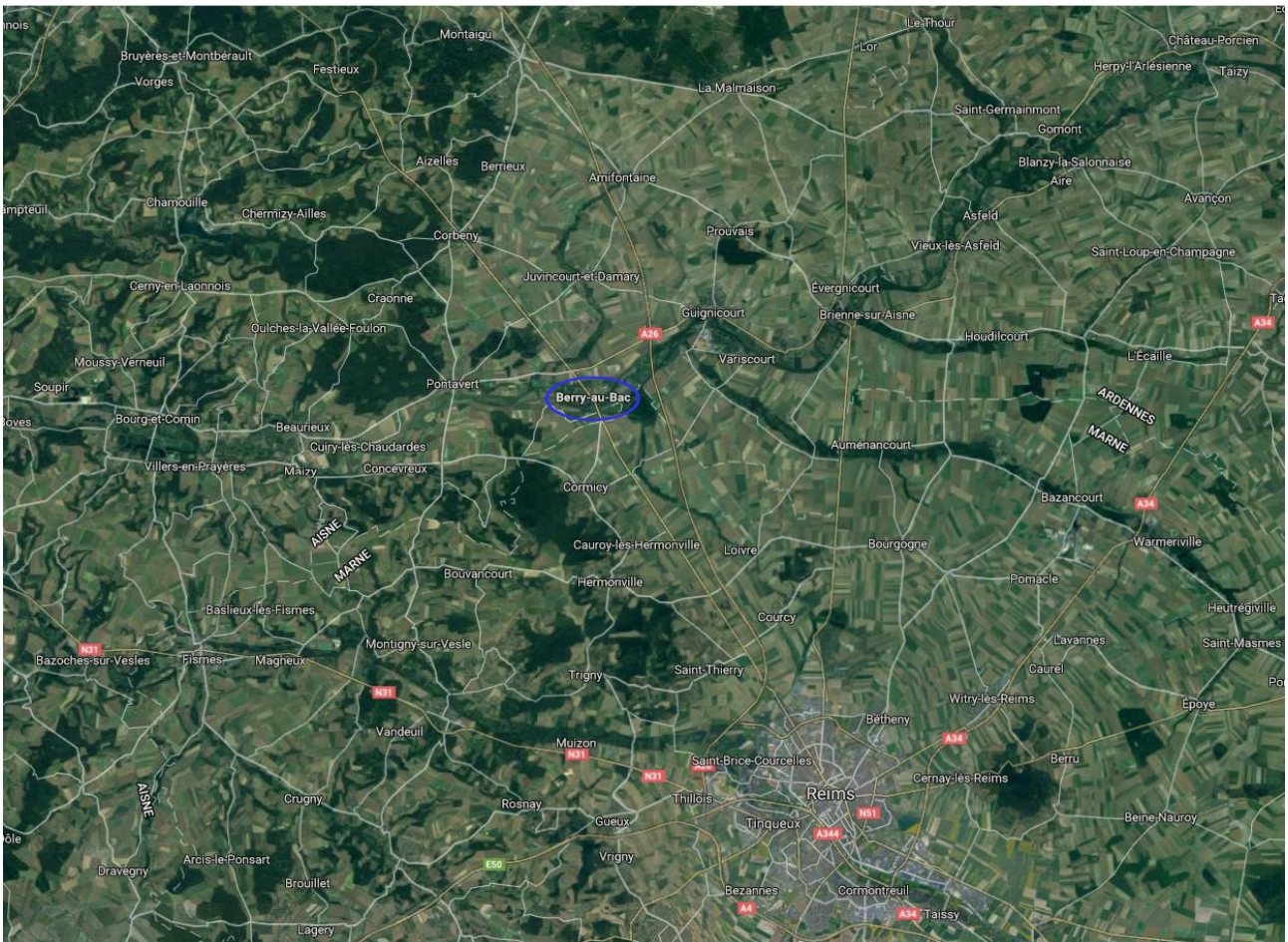
Vi gik i hurtig Stormmarch, naaede snart de franske Skyttegrave, som under Hurraraab blev stormet; men det viste sig, at der ikke var en eneste Franskmand i dem. De havde lugtet Luntten og trukket sig tilbage, saa Tyskerne spildte al deres Gas og alt deres Krudt, og de kunde ogsaa have sparet Hurraerne for de tomme Skyttegrave. Det viste sig snart, at Franskmændene havde sat sig fast ved Landevejen, og nu sendte de en formelig Hagl mod de fremstormende Kolonner. De store Granater naaede endog helt over til os, som var i bageste Linie. 4 af mine Kammerater gik og trak et Maskingevær paa en lille Vogn. De stod ved en Korsvej; der samlede sig flere om dem, en stor Granat kom og slog ned midt imellem dem. Døde Kroppe og afrevne Lemmer fløj op i Luften, og da et Par Stykker af os ilede derhen, var de alle døde.

Angrebet mislykkedes, og tyskerne måtte trække sig tilbage.

Peter Paulsen (1873-1948)

Oplysninger sendt til Museum Sønderjylland – Sønderborg Slot af Keld Mortensen.

En Dag kom vi til en By, som hed Berry-au-Bac, og her har jeg set de største Sprængkratere. Franskmændene var i Hælene paa os. Vi blev kommanderet ind i de gamle Stillingen, hvor der havde staaet mange blodige Kampe. Ligene laa endnu i Massevis helt fra 1914 og 15 og var ikke begravede; det vil sige Knoglerne, Rotterne havde forlængst ædt Kød og Sener, og Støvlerne stod med Fødderne i, ligesom Pandeskallerne laa omgivet af Staalhjelme, og der laa Tøjrester, af hvis Farve vi kunde se, om det var en fransk, tysk eller engelsk Soldat, hvis Rester her laa. Vore Følelser var den Gang saa fuldstændig sløvede, at det ikke gjorde det bitterste Indtryk paa os.

Atter fremad. Vi kom ind i en Granskov, hvor der laa en stor Farm. Derfra blev vi saa sendt 40 Mand til en bayersk Division en Snes Kilometer derfra ved en lille By, som hed Semide. Det hed sig, at vi skulde hjælpe ved Provianten dèr. Det gjorde vi ogsaa den første Dag, men næste Dag gik det op paa Bjergskraaningene, hvor vi tog Stilling i en Løbegrav, og vi syntes i Grunden, at det var endnu bedre end nede i Dalen ved Provianten.

»Redde sig, hvem der kan!« Men næste Morgen tog det pludselig en anden Vending. I Nattens Løb var det lykkedes Franskmændene at bryde igennem Linien et Stykke til venstre for os, og om Morgen fik vi Ild fra Flanken og halvvejs i Ryggen. Vi sad et Par Timer i den frygteligste Uvished. Hvad vilde der ske, vilde vi blive skudt eller taget til Fange? Saa kom Ordren: „Rette sich, wer kann!“ og næppe var Ordren raabt Linien igennem, før vi styrtede hovedkuls fra Løbegravene ned ad Bakkeskraaningene og hen imod Landevejen for at slippe igennem op imod Byen Machault.

dør, gik en Granat ned i den Aabning, vi stod fjærnest; men Lufttrykket var saa stærkt, at vi slyngedes som Avner for Vinden henad Jorden. Hurtigt kom vi paa Benene igen, og blev saa enige om at sørge for at komme derfra. De 5 løb op over Bakkens Kam; de var snart i Sikkerhed. Jeg løb henad Vejen et kort Stykke, hvor der laa en Mængde Vogne, som var truffet af Granater, og sprang over heldøde og halvdøde Kuske hen ad Vejen til Machault. Alt havde vi ladet i Stikken, kun vore Brødposer og Gasmasker holdt vi paa.

Efter 5 Dages Forløb var vi atter samlet, og atter gik det videre tilbage; men det varede endnu en hel Maaned, før vi var rigtig klar over, at det ustandselig gik tilbage. Det tyndede slemt ud i Tropperne forude, og der kom gentagne Ordre fra Hærledelsen, at der skulde en Del Mandskab bort fra Provianten og ud i Linierne.

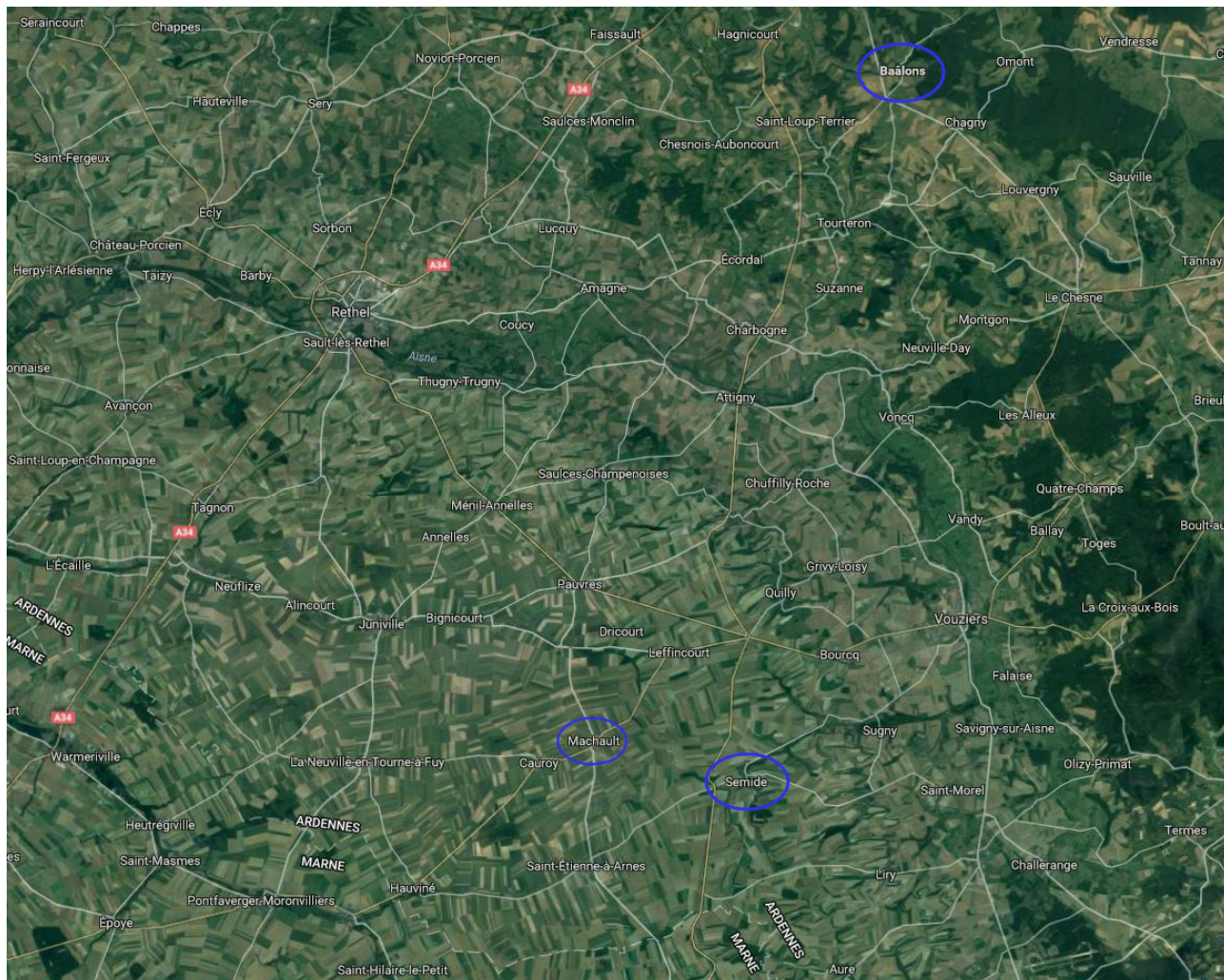
På grund af stort mandefald ved fronten skulle noget af mandskabet fra proviantafdelingen bag fronten sendes ud som forstærkning; men Peter Paulsen undgik at blive sendt afsted.

Jeg blev saa, men 40 Mand maatte af Sted, og de fleste af dem faldt.

Efter nogle Dages Forløb kom vi til en lille By, som hed Ballons. Derfra blev jeg en Aftenstund sendt de ca. 3 Mil til Sedan efter et Læs Vin til Officererne.

Peter Paulsen (1873-1948)

Oplysninger sendt til Museum Sønderjylland – Sønderborg Slot af Keld Mortensen.

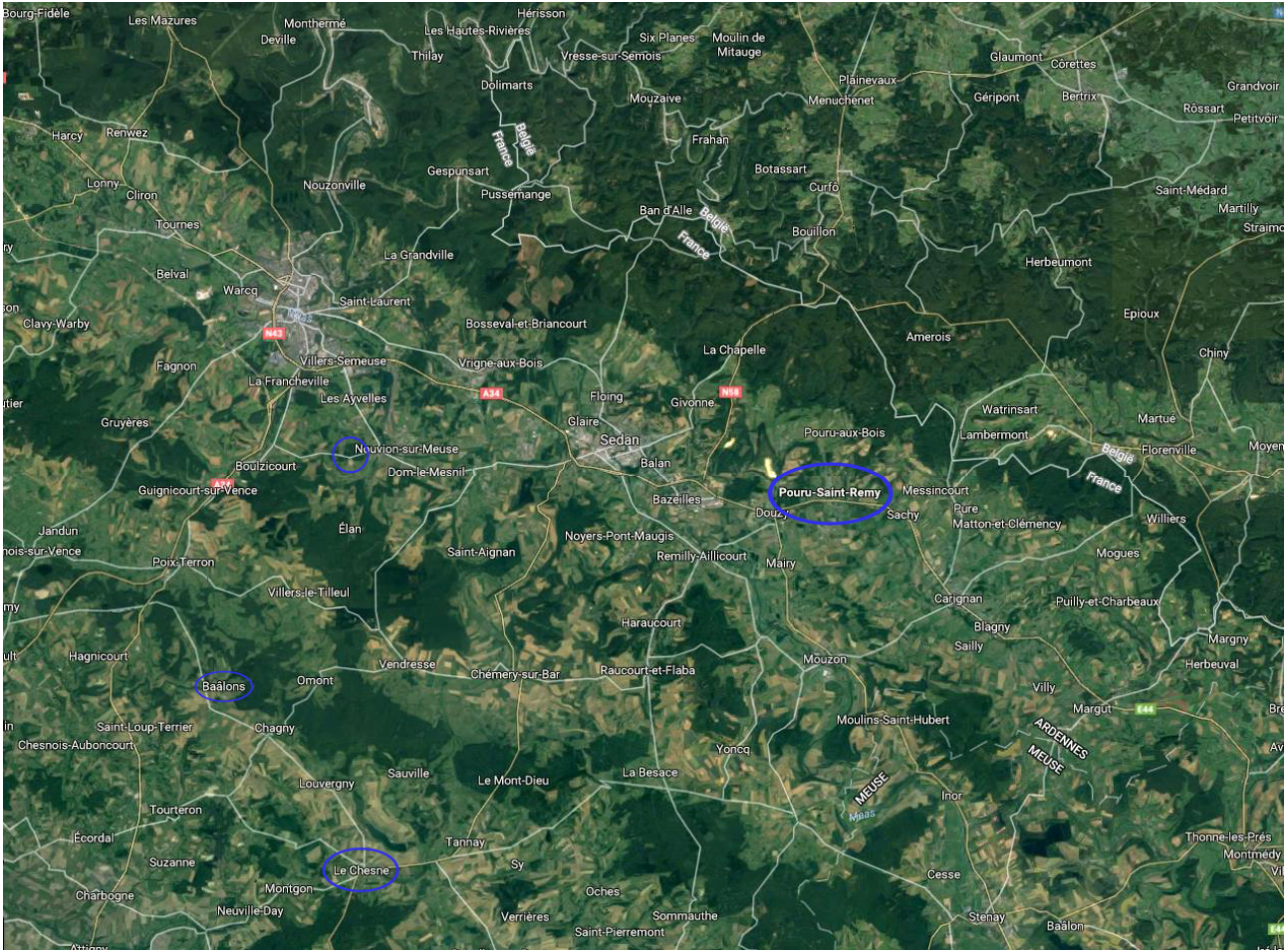

Nu gik det stadig tilbage, og over Meusefloden kom vi ved Flize. Faa Dage i Forvejen havde vi set vore egne Tropper storme Proviantdepotet ved Le Chesne, hvor jeg fik et alvorligt Knubs af en af vore egne Folk, som kastede et stort Stykke Kul, der ramte mit ene Øre.

Efter en del flakken rundt nåede kompagniet d. 9. november 1918 frem til en lille by ved navn Pours, hvor Peter Paulsen befandt sig, da krigen sluttede to dage senere.

Peter Paulsen (1873-1948)

Oplysninger sendt til Museum Sønderjylland – Sønderborg Slot af Keld Mortensen.

Flize ligger i den blå cirkel.

Mine Kammerater fortalte mig bagefter, hvordan det var ^{11/11} gaaet for sig ude i Stillingen. Lige før 11 sprang Fransk-Kl. 11. mændene op og blæste af. Paa Slaget 11 faldt det sidste Skud. Allerede Kl. 9 havde Tyskerne faaet Ordre til ikke at skyde mere. Men det var, som om de ikke rigtig stolede paa, at det var Alvor. Da de nu mærkede, at der intet Skud faldt mere histovre, sprang de op, kastede Geværerne fra sig, Fransk mændene ligesaa, og saa styrtede de over mod hinanden og tog hinanden om Halsen. Et bevæget, gribende Øjeblik!

Peter Paulsen havde altså på mirakuløs vis overlevet krigen; men det var alligevel lige ved at ende med, at han ikke kom hjem i live. Undervejs gennem Tyskland pådrog han sig ”Den Spanske Syge”, en voldsom influenza, som mange døde af; men efter 3 døgn i febevildelse klarede han sig også gennem denne livstruende krise under intens pleje af en lokal gammel kone og en officer:

Fra den ugudeligste til den frommeste Mand lød et dybt Hjertesuk og et: „O Gud ske Lov, Krigen er forbi!“

Betingelserne blev os snart forelagt. Vi skulde straks sættes i March og til en bestemt Tid være ude af Frankrig ovre paa den anden Side af Rhinen. Vi marcherede i 7 Uger. Jeg var med den sidste Division ude af Frankrig og ude af Belgien.

Undervejs fik jeg inde i Pfalz spansk Syge og laa tre Dage og var fra Sans og Samling. En gammel Morlil puslede om mig og kogte hver Dag et Æg til mig. Vi var 8 Mand, som blev spanske og skulde paa Lasarettet; men jeg tiggede for at blive fri. Jeg vilde hellere hjem. De 7 Mand, som kom paa Lasarettet, har jeg bagefter hørt, døde alle.

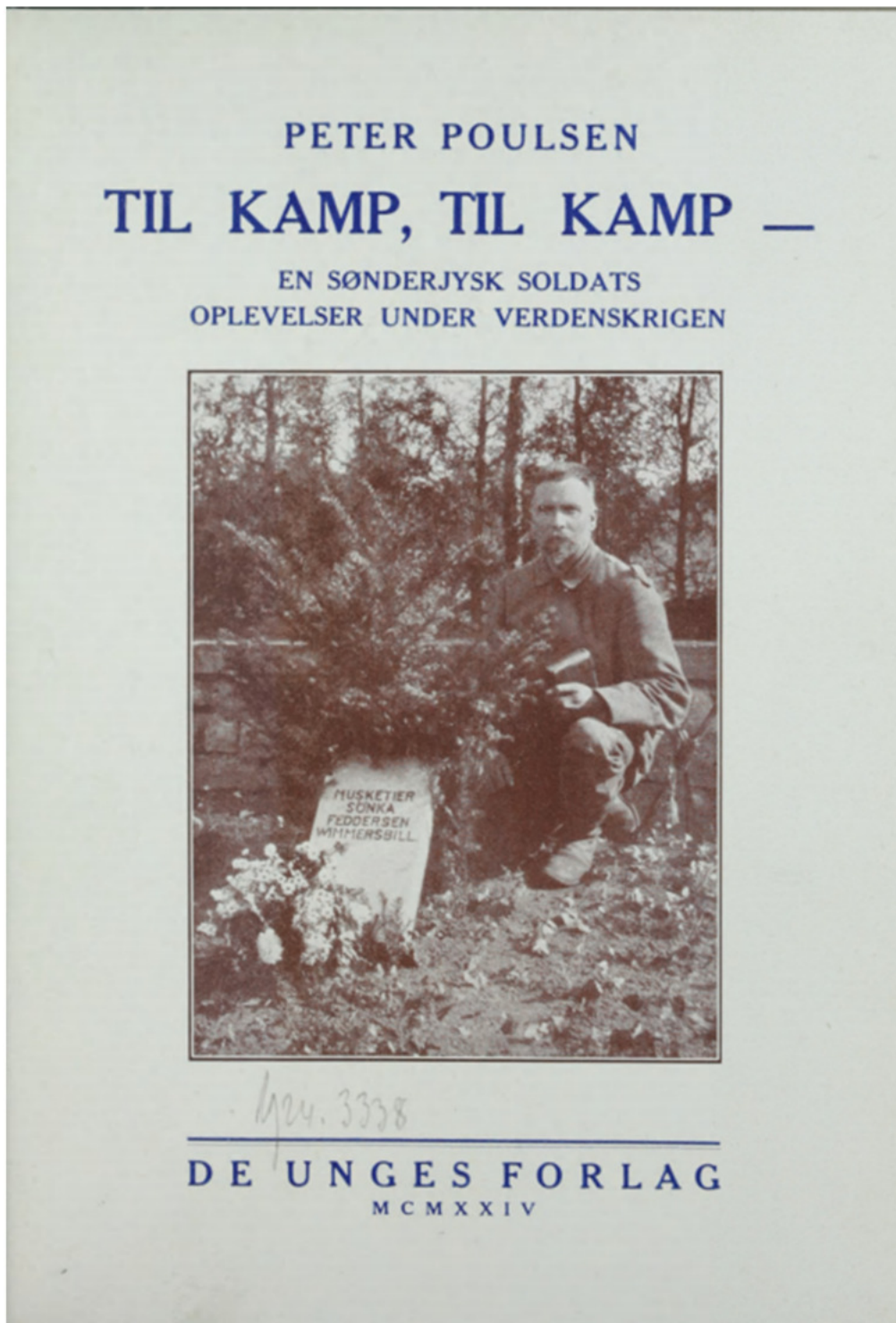
En Officer tog sig af mig, sørgede for, at jeg fik saa megen koghed The med rigelig Sukker i, som de kunde faa i mig, og saa laante han mig sin dejlige Pels, som han havde stjaalet nede i Frankrig. Den var dryppende fuld af Lus; men dem havde jeg i Forvejen nok af selv, saa en Krydsning var maa-ske ikke af Vejen. Saalænge jeg imidlertid laa med Feber, var der ikke en af disse smaa, gode Undersaatter, der rørte mit Skind.

I det Udhus, hvor jeg laa, var der indmuret to Gruekedler. I den ene blev der kogt Foder til Køerne, i den anden til Grisene, saa der var jo lidt Varme derinde.

Efter tre Dages Forløb var jeg saa vidt, at jeg kunde gaa bagefter Kompagniet. Jeg kom op at køre et Stykke Vej med Toget og traf igen Selskabet i en lille By i Pfalz.

Peter Paulsen (1873-1948)
Oplysninger sendt til Museum Sønderjylland – Sønderborg Slot af Keld Mortensen.

Efter krigen skrev han en bog, som udkom første gang i 1923, om sine oplevelser under krigen:

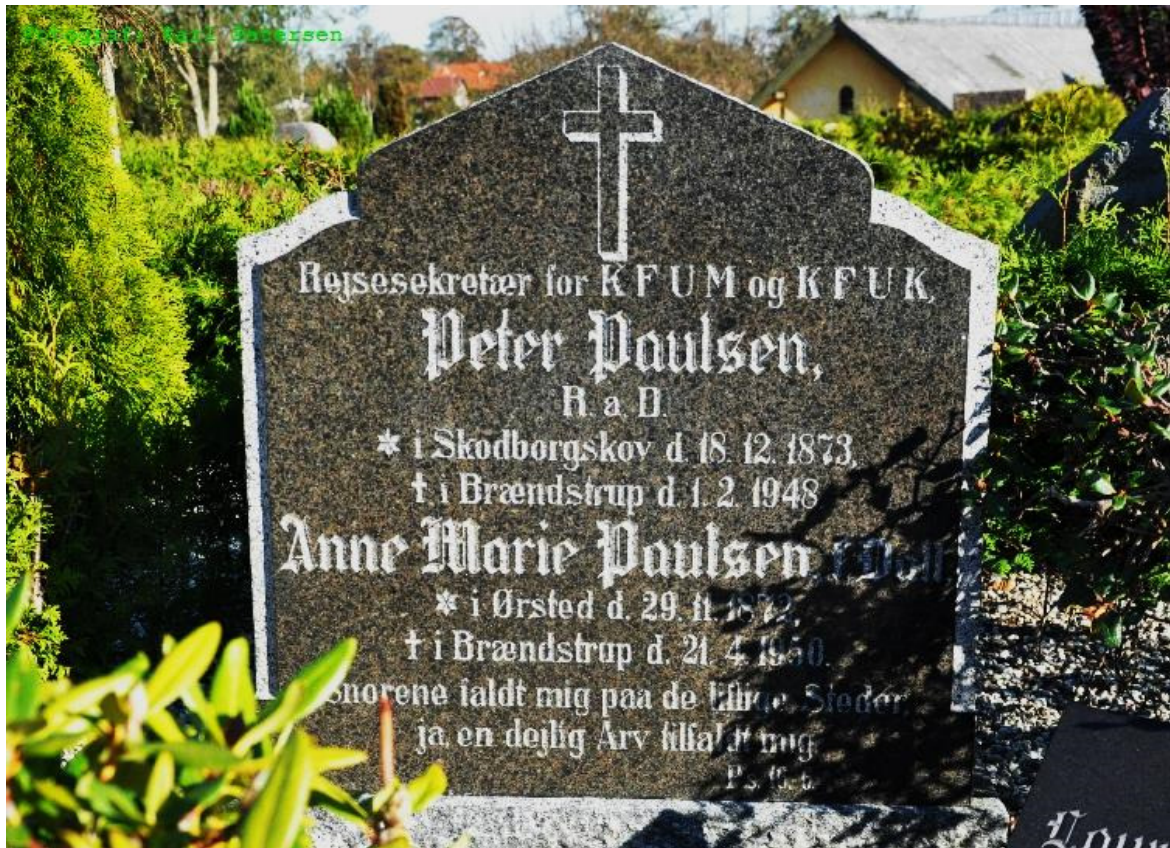
Peter Paulsen var dybt religiøs og i efterkrigstiden blev han rejsesekretær for KFUM & K - og senere blev han hædret som Ridder af Dannebrog.

Han døde d. 1. februar 1948 i Brændstrup og blev begravet på kirkegården i Rødding (Haderslev amt):

Peter Paulsen (1873-1948)

Oplysninger sendt til Museum Sønderjylland – Sønderborg Slot af Keld Mortensen.

1948, 1. Februar Brændstrup; Rødding Sogn; Fris Kirke Rodeles Auk.	1948, 5. Februar gamle Kirkegaard Rødding Sogn; Fris Kirke	Peter Paulsen	Mrs. Gaardjer, Rejsesekretær for K. F. U. M. og K. F. U. K. i Havn = mar. Riddet af Danneberg; født i Skodborg Sogn 18. Desember 1873. Søn af Tassellot Lauritz Han- sen Paulsen og Kirstin Hans Kjølund, født Kjøgaard; var gift med efterlevende Amt Mand Dall; sidst de fælles Bopæl, Brændstrup, Rødding Sogn	74 Aar	Indskrevet Rødding Nr. 5 5. Februar 1948 Lagbaldet af 1. Februar 1948
--	---	------------------	--	-----------	---

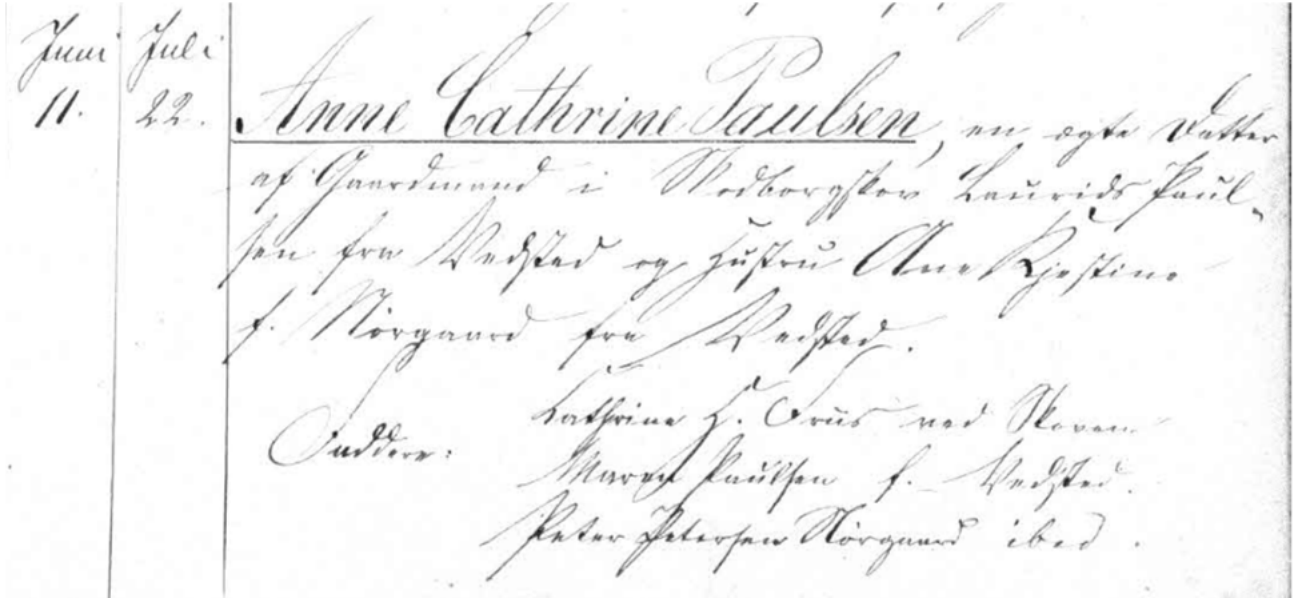
Gravstenen på Rødding Kirkegård.

Peter Paulsen (1873-1948)

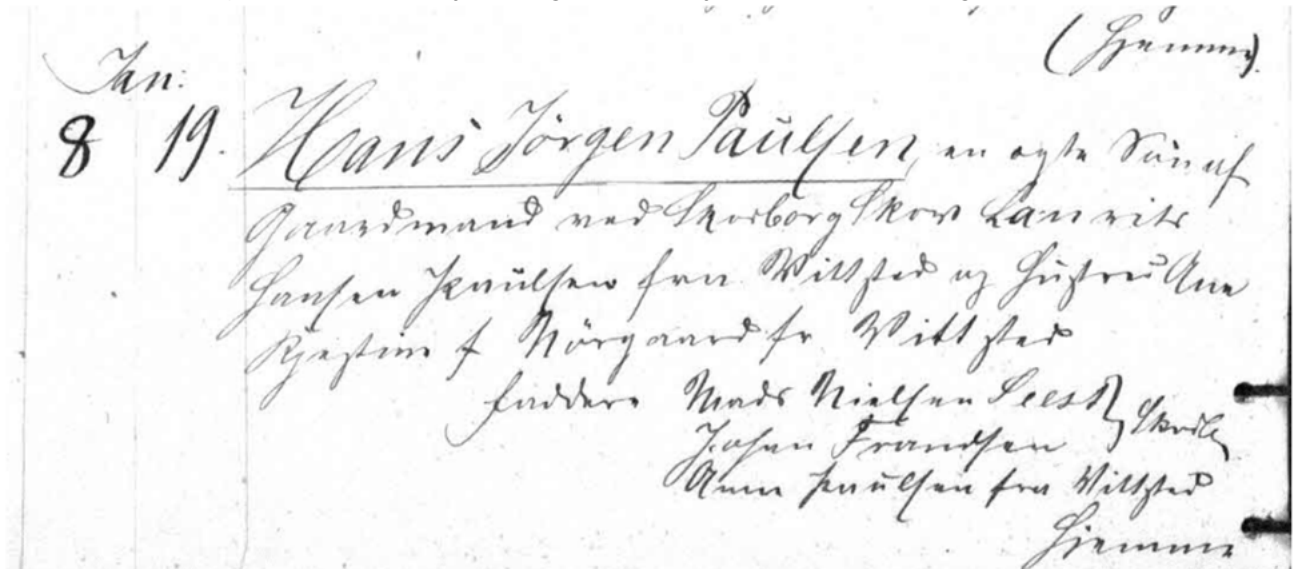
Oplysninger sendt til Museum Sønderjylland – Sønderborg Slot af Keld Mortensen.

Peter Paulsens søskende.

En søster, **Anne Cathrine**, blev født d. 11. juni i Skodborgskov og døbt d. 22. juli 1876 i Skodborg kirke:

En bror, **Hans Jørgen**, blev født d. 8. januar og døbt d. 19. januar 1879 i Skodborg kirke:

Ved FT 1921 var han mejeribestyrer i Skrydstrup:

Hans P. Paulsen	11	8/1	1878	5	Skodborg 52	Skrydstrup	SS	6	11	Skrydstrup	1	Mejeribestyrer	2207-1	Skrydstrup
Ernst Paulsen	7	22/2	1882	5	Skrydstrup	Skrydstrup	SS	6	11	Skrydstrup	3	Mejeribestyrer	2207-1	Skrydstrup
Lone Paulsen	6	1/2	1882	12	Skrydstrup	Skrydstrup	XX	x	11	Skrydstrup	2	Mejeribestyrer	2207-1	Skrydstrup
Auguste Miller	6	1/2	1884	00	Skrydstrup	Skrydstrup	XX	x	11	Skrydstrup	7	Mejeribestyrer	7072-1	Skrydstrup
Marie Henneman	6	2/2	1885	00	Skrydstrup	Skrydstrup	SS	6	11	Skrydstrup	7	Mejeribestyrer	7072-1	Skrydstrup

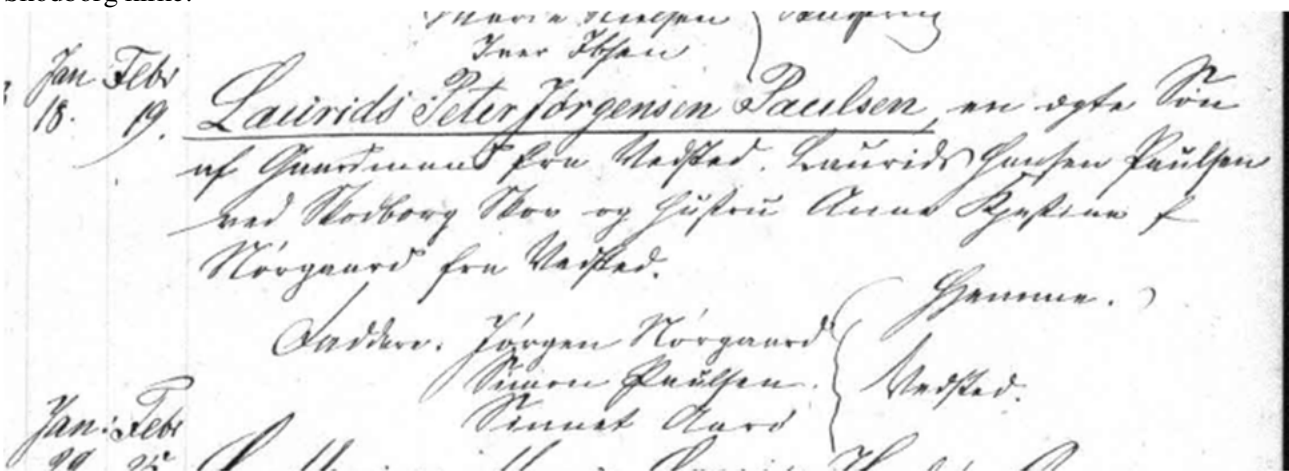
Peter Paulsen (1873-1948)

Oplysninger sendt til Museum Sønderjylland – Sønderborg Slot af Keld Mortensen.

Hans P Paulsen	M	8/1	1878	52	Skodborg	52	Skjoldstrup	SS	6	11	Højfader	1
Soledia Paulsen	K	27/2	1883	52	Hjænderup	52	Skjoldstrup	SS	6	11	Højmoder	2
Sune Paulsen	K	9/2	1885	12	Skjoldstrup	X	Skjoldstrup	XX	X	11	Søster	2
Margrethe Møller	M	17/6	1889	00	Skjoldstrup	X	Skjoldstrup	XX	X	11	Syende	7
Mie Hjermund	M	25/2	1903	00	Eller	52	Tjørstrup	SS	6	11	Syende	7

Iflg. Peter Paulsens erindringer var han hjemme i Skrydstrup tidligt på sommeren 1918 (slutningen af maj/begyndelsen af juni). Det vides ikke, om han havde været indkaldt. Hvis ikke kan det have været fordi hans virke som mejeribestyrer blev anset for vigtigere end evt. krigsdeltagelse. Det var dog ikke nogen fast regel. Eksempelvis blev mejeribestyreren i Skodborg indkaldt. At han så unddrog sig ved at stikke af til Danmark, er en anden sag.

En bror, **Laurids Peter Jørgensen**, blev født d. 18. januar i Skodborgskov og døbt d. 19. februar 1881 i Skodborg kirke:

Ifølge en tysk tablliste for Infanteriregiment 84, 5. kompagni, fra d. 19/7 1916 var han blevet hårdt såret; men han overlevede altså.

Ved folketællingen 1921 boede han i Jels:

Laurids Paulsen.	M	18.1	1881	52	Skodborg	52	Jørgensen	1918	Opv.	Folket.	Højfader	1	Landbrug	120.0
Cathrine Paulsen.	K	6.9	1882	54	Tandløst	54	"	13	"	"	Højmoder	2	Landbrug	120.0
Sune Paulsen.	K	29.10	1885	1	Opv.	52	"	13	"	"	Barn	5	Landbrug	1224.1
Laurids Paulsen.	M	10.11	1885	1	"	52	"	13	"	"	"	2	Landbrug	120.0
Andreas Paulsen.	M	26.3	1886	1	"	52	"	13	"	"	"	2	Landbrug	120.0
Kas Paulsen.	M	7.7	1886	1	"	52	"	13	"	"	"	2	Landbrug	120.0
Christen Paulsen.	M	22.12	1888	1	Jels	X	"	XX	X	"	"	2	Landbrug	120.0
Sune Jørgensen.	K	27.2	1889	26	Jels	XX	"	XX	X	"	Tjørstrup	7	Landbrug	1200.1
Wilhelm Jels.	M	11.12	1893	21	Ulbrine	07	Jeligaard	1918	Tjørstrup	"	Tjørstrup	8	Landbrug	1223.1

Peter Paulsen (1873-1948)

Oplysninger sendt til Museum Sønderjylland – Sønderborg Slot af Keld Mortensen.

En søster, **Cathrine Marie**, blev født d. 16. marts i Skodborgskov og døbt d. 21. april 1883 i Skodborg kirke 1883:

Marts April
 16. 21. Cathrine Marie Paulsen, en søster.
 fød af Quasimus fra Madfad Luvi's
 farsen Poulsen og hustru Poul og hustru
 Anne Sofie f. Høeggaard f. Madfad.
 Indtæn. Magdalen Madsen. | Mad.
 Fars Poulsen. | Mad.
 Marie Knudsen. | Mad.
 (I Kirken)

21. April 1883

Hun blev d. 2. oktober 1908 gift i Skodborg kirke med Hans Christensen, der var landmand i Skodborgskov:

<p>2. Octobr. i Skodborg Kirke.</p>	<p>Jenny Sofie f. Hans Christensen f. 16. Marts 1883. f. 5. Marts 1886. f. 11. Marts 1899.</p>	<p>Hans Christensen f. 16. Marts 1883. f. 11. April 1899.</p>	<p>2. Octobr. 1908</p>
		<p>V. gæstebog i Skodborg Kirke.</p>	

Peter Paulsen (1873-1948)

Oplysninger sendt til Museum Sønderjylland – Sønderborg Slot af Keld Mortensen.

De boede i ejendommen med den nutidige adresse Jels Skovvej 10, og som det fremgår af sognepræstens kort fra perioden frem til 1920, så var de naboer til Kathrine Maries bror, Jørgen, som faldt i 1915:

Faren, Andreas Christensen, boede ved folketællingen 1921 i et aftægts hus ved gården.

Hans Christensen var også indkaldt. Som så mange andre krigsdeltagere døde han i en ung alder, 39 år gammel, d. 25. februar 1926 og blev begravet på kirkegården i Skodborg. Denne nekrolog blev bragt i en af de lokale aviser:

Dødsfald.

I Torsdags døde Gmd. Hans Christensen, Skodborgskov, efterladende sig Enke og 4 Børn. H. Christensen var en i Skodborg almindelig agtet og afholdt Mand, der havde vundet sig mange Venner. Han vil huskes som den stilfærdige og tilforladelige og solide Mand og bekendende Kristen, hvem der kunde stoles paa, hvilket ogsaa gav sig Udtryk i de Tillidshverv, der blev ham betroet. Han var Medlem baade af Menighedsraadet og Skolekommissionen.

Den Hjertesygdom, som i mange Aar havde hæmmet hans Arbejdskraft, fik Bugt med ham i en ung Alder. De sidste 14 Dage havde han ved en Lammelse mistet sin Talestemme.

Men Mindet om Hans Christensen som en Mand, der ved sin Færd stillede sig i Guds Tjeneste, og som havde givet sit Liv i hans Hænder, vil leve iblandt os.

Peter Paulsen (1873-1948)

Oplysninger sendt til Museum Sønderjylland – Sønderborg Slot af Keld Mortensen.

Som det fremgår af nedenstående avisudklip med en omtale af konens 75-års fødselsdag i 1958, så drev hun gården videre alene med hjælp fra den ældste søn, Andreas, som da var 16 år gammel, indtil han overtog den 10 år senere.

75 år SKODBORG

Søndag den 16. marts fylder fru Cathrine Christensen, Skodborgskov, 75 år. Cathrine Christensen stammer fra Skodborgskov. Hun blev gift med gdr. Hans Christensen, Skodborgskov, og det unge par skabte et godt dansk, kristeligt præget hjem for deres fire børn, en søn og tre døtre. Manden måtte med i den første verdenskrig og døde allerede i 1926, 39 år gammel. Cathrine Christensen klarede gårdens drift med dygtighed sammen med sin 16-årige søn Andreas, som ti år senere overtog ejendommen, medens moderen gik på aftægt. Af de tre døtre er Christine gift med krojer Ove Nielsen, Tinglev, Anna med gdr. Johs. Ebsen, Langetved, og Jørgine med gdr. Carl Hansen, Vitterup ved Brørup. Cathrine Christensen er kendt som en dygtig husmoder, der er afholdt af alle i omgangskredsen.

Gravstenen står stadig på kirkegården i Skodborg

Hun døde i 1970, 82 år gammel.

En bror, **Jørgen Nørgaard**, blev født d. 1. juli 1885. Han overtog den fædrene gård og blev i august 1915 indkaldt til krigen. Allerede d. 4. november 1915 faldt han på Østfronten. Der er skrevet en separat beskrivelse af hans liv og levned.

En bror, **Mathias Hansen**, blev født d. 15. maj i Skodborgskov og døbt d. 22. juni 1889 i Skodborg kirke:

15. Maj 22. Juni
Mathias Hansen Paulsen, en søn af
Anthon Paulsen fra Nyllysthus i Skodborgskov
Paulsen med Hustru Hous og faderen
Andreas Paulsen f. Nørgaard f. Nyllysthus.
(F. Ristow)
Auktore: Jørgen Paulsen.
Hustru: Marie Paulsen.
Eller: Marie Paulsen.

Ifølge mindebladet for den faldne bror, Jørgen Nørgaard Paulsen, var Mathias også indkaldt; men det er indtil videre ikke lykkedes at finde yderligere oplysninger om ham.